

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

”Människor i kris kan ju inte jobba med förändring”

En kvalitativ studie om hur socialsekreterare resonerar kring föräldrars rätt till stöd när deras barn omhändertagits enligt LVU.

Emma Nilsson och Emma Silverberg

Kandidatuppsats SOPA63
HT 19
Handledare: Helene Hansen

Abstract

Authors: Emma Nilsson and Emma Silverberg
Title: People in a crisis are not able to work with change
Supervisor: Helene Hansen
Assessor: Mikael Sandgren

The aim of this study was to examine social workers reasoning on social services support to parents of children placed in compulsory care. This study was based on the Swedish social services law, 6:7 Socialtjänstlagen, that describes that parents are entitled to support when their child is placed in foster care. Previous research shows that parents experience a lack of support by social workers and that the support system is in need of improvement. There were seven participants in this study who all work in Skåne, Sweden. Six of them are social workers who works with investigating children in need of support as well as their families and one participant is working as a head of a department in social services. All participants have been interviewed with qualitative semi-structured interviews. The empirical data has been analysed based on organizational structure, theory of recognition and the theory of crisis. The results showed that social services have guidelines that states that parents have the right to receive support. However, there are no guidelines that describes how this support should be either designed or offered to the parents. The study showed that not every parent is offered support by social workers due to lack of formal structures. The participants of this study emphasized difficulties in balancing the conflicting perspectives from the child and the parents in their daily work. They expressed a need of developing the social services support to parents, in the form of parents having their own social worker who can offer emotional support throughout the process, as the parents is described going through a crisis as their child is being placed in foster care by compulsory care. Current support to parents is directed towards changes in their parental abilities in order for them to reunite with their child. Based on the theory of crisis, this study showed that changes that are required is not possible to achieve unless the parents primarily, with support from social workers, get an opportunity to process the grief and crisis that occurs when their child is being placed in compulsory care.

Key word: theory of crisis, children in foster care, parents in crisis, compulsory care, social workers, social services, law of social work, 6:7 SoL

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 PROBLEMFÖRMULERING	4
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	7
1.3 AVGRÄNSNINGAR & BEGREPPSFÖRKLARINGAR	7
1.3.1 FÖRÄLDRARS RÄTT TILL STÖD	7
1.3.2 KRIS OCH SORG	7
1.3.3 FÖRÄLDRAR	8
1.3.4 SOCIALSEKRETERARE	8
1.3.5 FAMILJEHEMMET	8
1.3.6 LVU-PROCESS	8
1.3.7 BARNETS BÄSTA	
1.4 ARBETSFÖRDELNING	9
2. BAKGRUND	9
3. KUNSKAPSLÄGE	10
3.1 LITTERATURSÖKNING	10
3.2 SOCIALTJÄNSTEN SOM ORGANISATION	11
3.3 SOCIALSEKRETERARE INOM BARNAVÅRDEN OCH DESS KOMPLEXA YRKESROLL.....	13
3.4 FÖRÄLDRARNAS SITUATION	14
4. TEORI	15
4.1 MOTIVERING AV VALD TEORI.....	15
4.2 ORGANISATIONSTEORI.....	16
4.3 KRISTEORI.....	18
4.4 ERKÄNNANDE	19
5. METOD	20
5.1 METODMÄSSIGA ÖVERVÄGANDEN	20
5.2 URVAL	21
5.3 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	22
5.4 BEARBETNING OCH ANALYS	24
5.5 FÖRFÖRSTÅELSE	25
5.6 METODENS TILLFÖRLITLIGHET	26
5.7 ETISKA ÖVERVÄGANDEN	27

6. RESULTAT OCH ANALYS	28
6.1 SOCIALTJÄNSTENS BRISTANDE RIKTLINJER OCH KÄNNEDOM KRING 6:7 SOL.....	29
6.2 SOCIALSEKRETARENS OMÖJLIGA UPPDRAG	32
6.3 FÖRÄLDRARNAS KRIS ÖVER FÖRLUSTEN AV SITT BARN.....	39
7. SLUTDISKUSSION	43
REFERENSLISTA	46
BILAGA 1, INFORMATIONSBREV	49
BILAGA 2, INTERVJUGUIDE	51

1. Inledning

I Sverige tvångsomhändertogs 4675 barn år 2017 vilket är en ökning med 27 % sedan år 2013 (Svt 2018). Att tvångsomhändertaga ett barn beskrivs vara ett av de svåraste ingripanden som samhället kan göra (Svt 2018). Ett sådant ingripande sker utifrån *lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU*, och syftar till att säkerställa att barnet växer upp under trygga och goda förhållanden (Socialstyrelsen 2009, s.14). Denna lag träder in när den unges vårdnadshavare, eller den unge själv om hen är över 15 år, inte ger sitt samtycke till behövliga insatser. Innan ett tvångsomhändertagande sker, beskrivs utgångspunkten vara att nå samförstånd med barnet och dess föräldrar genom att uppnå en överenskommelse kring behövliga insatser, t.e.x kring placering (ibid).

Socialtjänsten har genom att placera barnet i en annan miljö arbetat för att säkerställa att barnet växer upp under trygga och goda förhållanden, enligt 5:1 i Socialtjänstlagen (SFS 2001:453). Kvar står barnets föräldrar som beskrivs inledningsvis, ha genomgått en av de mest ingripande åtgärder som samhället kan göra gentemot en förälders vilja. Socialtjänstens ansvar gentemot barn och unga i samhället är tydligt och beskrivs i 5 kap i SoL, men vilket ansvar har socialtjänsten gentemot barnets föräldrar, som nu står kvar i ett tomt hem utan sitt barn? Det kan finnas olika målsättningar och scenario gällande barnet och föräldrarnas framtida relation när barnet placeras. I många fall handlar det om att möjliggöra att barnet ska kunna flytta tillbaka hem, i andra fall handlar det om att föräldrarna ska kunna ha umgänge med sitt placerade barn och i svåra fall är dessa alternativ inte en möjlighet. Även i de fall där barnet och föräldrarna inte har en kontinuerlig kontakt, är betydelsen av stöd till föräldrar avgörande då föräldrarna har ett fortsatt inflytande på barnet samt att barnet eventuellt kan välja att återuppta kontakten med föräldern efter placeringen upphört (SOU 2015:71, s.541ff, s.548ff).

1.1 Problemformulering

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret över sina kommuninvånare enligt 2:1 i SoL (SFS 2001:453) och således även för föräldrarna vars barn tvångsomhändertagits. Socialtjänstens arbete regleras utifrån flertal olika lagstiftningar, främst socialtjänstlagen. Socialtjänstlagen är en ramlag vilket innebär att lagstiftningen inte beskriver på vilket sätt lagstiftningen ska följas inom organisationen. En ramlag präglas av regler och mål av mer övergripande karaktär vars syfte är att kunna överlämna detaljstyrningen till exempelvis myndigheter. Beslutsfattande socialsekreterare på socialtjänstens sektion barn och familj arbetar med barn som enligt LVU kan

tvångsomhändertags från föräldrarna mot föräldrarna och barnets vilja. 6:7 i SoL (SFS 2001:453) säger att ”socialnämnden ska lämna föräldrarna råd, stöd och annan hjälp som de behöver när barnet placeras utanför hemmet”. Lagstiftningen beskriver inte vad råd, stöd och annan hjälp konkret innebär för föräldrarna och därför finns det frågetecken kring hur socialtjänsten tillämpar lagstödet i praktiken.

Socialekreterarens roll gentemot barnet beskrivs vara tydligt definierat i lagar och vägledningsdokument (Schofield et al. 2011, s.76). Rollen som socialekreterarna har gentemot barnets föräldrar är inte lika tydligt definierad. Socialekreterarens primära uppgift beskrivs vara att säkra barnets bästa vilket innebär att det blir frågetecken gällande hur socialekreteraren kan försvara att spendera större delen av sin arbetstid på att hjälpa föräldrarna att hantera känslor av sorg, förlust och ilska för att säkerställa föräldrarnas mående (ibid). Socialekreterare beskriver deras komplexa roll i form av att de ska balansera olika perspektiv från barnet, föräldrarna och familjehemmet. Vidare vittnar socialekreterarna om att det saknas mallar kring hur de ska fördela sitt arbete och sin roll (Schofield et al 2011, s.87). FN:s barnkonvention blir lag i Sverige år 2020 varvid det är av vikt att belysa hur socialtjänsten arbetar för att tillgodose barnets bästa (Unicef 2019). Barnkonventionen belyser såväl barnets rätt till omsorg och statens skyldighet att erbjuda en ny hemmiljö till barnet vid bristande omsorg, men även att barnet så långt det är möjligt ska ha en relation till sina föräldrar.

Att få sitt barn omhändertaget och placerat i familjehem beskrivs vara en traumatisk upplevelse för föräldrarna (Schofield et al. 2011, s.90). Det är av yttersta vikt att föräldrar ges stöd till att hantera denna djupa förlust och de känslor av sorg som medföljer (ibid.). Cullberg (1992) beskriver hur en traumatisk kris uppstår när individen drabbas av yttre händelser som hotar individens sociala trygghet och tillfredsställelse i livet. En kris uppstår då ens tidigare erfarenheter och inlärda mönster för hur man ska hantera livssituationer inte är tillräckliga för att kunna hantera den situation som uppstår (Cullberg 1992). Socialstyrelsen (2019) beskriver att föräldrar kan hamna i en kris då barnet omhändertagits vilket kan ta sig i uttryck i form av känsloreaktioner som förtvivlan och känslor av maktlöshet över förlusten av sitt barn (s.56). Schofield et al. (2011) beskriver hur föräldrarna i studien upplever ett bristande stöd och en avsaknad av respekt och empati för deras utsatta situation (s.85). Föräldrar vars barn blivit omhändertagna riskerar att stigmatiseras och fråntas rätten till att sörja sina barn med hänvisning till att föräldrarna bär skulden för att barnen blir omhändertagna (Schofield et al. 2011, s.77).

Socialsekreteraren och dess förmåga till att ge stöd till föräldrar vars barn blivit omhändertagna beskrivs vara av avgörande betydelse för både föräldern och det placerade barnet. Föräldern har en fortsatt betydande roll och inflytande på barnet och dess placering fram till vuxen ålder. Av denna anledning är det av yttersta vikt att föräldrars behov av stöd tillgodoses för att kunna uppnå barnets bästa (Schofield et al. 2011, s.90). Ett bristande stöd i en krissituation och en obearbetad kris som följd beskrivs kunna agera som en ”språngbräda” för andra destruktiva val som kan resultera i negativa konsekvenser för den enskilde individen (Mitchell 2018, s.8). Vidare kan det leda till att föräldern känner sig otillräcklig som förälder och väljer att distansera sig från både barnet, familjehemmet och socialtjänsten (Socialstyrelsen 2019, s.56). Ett icke-fungerande samarbete mellan föräldrar, familjehemmet och socialtjänsten får negativa följder för barnet. Att föräldrarnas krisreaktioner inte uppmärksammas och att de således inte ges utrymme till att bearbeta krisen kan bidra till att de inte klarar av att förändra sin situation (Höjer 2007, s.141). Samtidigt förväntas föräldrarna åstadkomma förändringar i sitt liv för att kunna få hem sitt barn igen.

Sammanfattningsvis, har socialsekreterare som arbetar med myndighetsutövning inom barnavården en komplex yrkesroll där perspektiv från såväl barnet, föräldrarna och familjehemmet ska beaktas. Lagstiftningen beskriver att socialsekreteraren i första hand ska se till barnets bästa samtidigt som socialsekreteraren ska ”lämna råd, stöd och annan hjälp” till föräldrarna enligt 6:7 SoL. Det framgår att föräldrar kan genomgå en kris och sorg då barnet tvångsomhändertas enligt LVU samtidigt som föräldrarna upplever ett bristande stöd från socialtjänsten i denna situation. Vidare framgår att föräldrarna är en viktig del i att kunna tillgodose barnets bästa och att föräldrarnas behov av stöd således måste beaktas. Utifrån detta är det relevant att undersöka hur socialsekreterare med en beslutsfattande roll inom Barn och familj, resonerar kring stöd till de placerade barnens föräldrar enligt lagstodet 6:7 SoL. Att det finns ett lagstöd, 6:7 SoL, som beskriver att föräldrar ska erhålla stöd men inte *hur* detta ska tillgodoses, bidrar till ett intresse kring att undersöka hur detta lagstöd tillämpas i praktiken utifrån socialsekreterarnas perspektiv och vad stödet till föräldrarna grundas i för kunskap och metoder.

1.2 Syfte & Frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur socialsekreterare inom socialtjänstens avdelningar för barn och familj resonerar om föräldrars behov av stöd i relation till det stöd som föräldrar med LVU-placerade barn ska erhålla enligt 6:7 SoL.

- Hur resonerar socialsekreterarna kring socialtjänstens organisering av stöd till föräldrar enligt 6:7 SoL?
- Hur resonerar socialsekreterare kring sin yrkesroll i förhållande till sitt uppdrag utifrån 6:7 SoL?
- Hur resonerar socialsekreterarna kring föräldrars behov av stöd då deras barn omhändertas enligt LVU?

1.3 Avgränsningar & Begreppsförklaringar

För att tydliggöra uppsatsen kommer relevanta begrepp och avgränsningar i arbetet att definieras under följande avsnitt.

1.3.1 Föräldrars rätt till stöd

Detta arbete utgår ifrån lagstöd 6:7 i SoL (SFS 2001:453) och specifikt fjärde punkten som säger att "Socialnämnden ska i fråga om de barn som vårdas i ett familjehem, jourhem, annat enskilt hem, stödboende eller hem för vård eller boende

1. medverka till att de får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden,
2. verka för att de får lämplig utbildning,
3. verka för att de får den hälso- och sjukvård som de behöver,
4. lämna vårdnadshavarna och föräldrarna råd, stöd och annan hjälp som de behöver".

1.3.2 Kris och sorg

Utifrån Cullbergs (1992) kristeori definieras kris och sorg inte som psykisk ohälsa. Kris och sorg uppstår som en "normalreaktion" på en förlust eller förändring som personen inte kan hantera. Krishantering och sorgbearbetning ska därför förklaras utifrån "normalpsykologi" och ska inte kopplas samman med psykiatri (Persson 1995, s.33). Utifrån att Friedman och James (2003) definierar sorg som en reaktion på en förlust eller förändring definieras kris och sorg likvärdigt i detta arbete.

1.3.3 Föräldrar

Utifrån lagstöd 6:7 i SoL (SFS 2001:453) som säger att vårdnadshavare och föräldrar ska erhålla “råd, stöd och annan hjälp” benämner vi i detta arbete vårdnadshavaren eller vårdnadshavarna till barnet som är placerat som föräldern/föräldrarna.

1.3.4 Socialsekreterare

Utifrån lagstöd 6:7 i SoL (SFS 2001:453) som säger att “socialnämnden har ansvar i att lämna föräldrarna råd, stöd och annan hjälp när barnet placeras utanför hemmet” benämner vi i detta arbete den ansvariga stödpersonen som socialsekreterare. Medvetenhet finns kring att yrkesutövande på socialtjänsten benämns vid varierande yrkesnamn. Socialsekreterare i vår studie arbetar som myndighetsutövande på socialtjänsten och har en beslutsfattande roll. Därav har vi avgränsat oss till att inte intervjua socialsekreterare som arbetar inom öppenvård på socialtjänsten då de inte har en beslutsposition över föräldrarna och barnet.

1.3.5 Familjehemmet

Som nämns i inledning och problemformulering är familjehemmet en viktig aspekt i barnets placering och kan således ha påverkan på föräldrarnas reaktioner och känslor. Socialsekreterare i vår studie benämner varierande i hur stor grad de har i uppdrag att arbeta med familjehemmet då det beskrivs finnas familjehemssekreterare inom socialtjänsten som specifikt arbetar med familjehemmet. Av denna anledning har vi valt att avgränsa vårt arbete gällande att benämna familjehemmets påverkan på föräldrarna, trots dess eventuella inflytande på föräldrarna.

1.3.6 LVU-process

Utifrån socialsekreterarnas beskrivning av LVU-processen definierar vi LVU-processen utifrån att ansökan/anmälan om ett barn inkommer till socialtjänsten till att barnet blir placerat utanför hemmet. LVU-processen innefattar att socialsekreterare meddelar föräldern om att en LVU-utredning är igång, under LVU-förhandling i förvaltningsrätten där förvaltningsrätten beslutar om att fastställa ett LVU samt efter beslutet tagits och barnet blivit placerat.

1.3.7 Barnets bästa

Barnets bästa definierar vi utifrån lagstöd 1:2 i SoL (SFS 2001:453) som säger “vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande. Med barn avses varje människa under 18 år” (SFS 2001:453). Barnets bästa definieras även utifrån FN:s

barnkonvention (Unicef 2019) som enligt artikel 7, 8 och 9 säger att “barnet har rätt till sina släktförhållande, samt att barnet har rätt att så långt det är möjligt få omvårdnad och en relation till sina föräldrar”. Barnets bästa utgår även från övriga artiklar i FN:s barnkonvention (Unicef 2019) som belyser bland annat att “staten ska erhålla en annan hemmiljö till barnet om behov finns, samt att barn alltid ska skyddas mot bristande omsorg och övergrepp”. I detta arbete analyserar vi inte beslutet om att barnet är i behov av en LVU-placering för att säkerställa barnets bästa.

1.4 Arbetsfördelning

Alla beslut, val och avsnitt i uppsatsen har gjorts gemensamt. Inledningsvis gjordes en uppdelning av olika delar till följd av den tidsaspekt som omger arbetet. Dessa delar har vi sedan skiftat med varandra och arbetat med ytterligare. Den ena av oss la större vikt vid att söka efter tidigare forskning i kunskapsläget medan den andre av oss sökte efter teorival. Dessa har därefter sammanfattats av den som sökte efter kunskapen. Vi har träffats fysiskt samt haft kontinuerlig kontakt över telefon. Allt har dokumenterats i ett gemensamt dokument i Google Documents, i syfte att kunna följa varandras tankegångar och skrivandeprocess.

2. Bakgrund

I följande avsnitt beskrivs LVU-lagstiftningen övergripande i syfte att belysa bestämmelserna kring att barn placeras utanför hemmet.

Socialtjänsten gör en utredning om vilka insatser som barnet i fråga är i behov av, utifrån barnets bästa i 1:2 SoL. Dessa frivilliga insatser regleras i *socialtjänstlag (2001:453)*, SoL, där respekt för människors självbestämmanderätt och integritet betonas i 1:1 punkt 3 SoL. Om barnet och/eller föräldrarna inte samtycker till insatserna, kan socialnämnden ansöka till förvaltningsrätten om att tvångsomhänderta barnet, mot dess vilja. Förvaltningsrätten beslutar därefter om ett tvångsomhändertagande ska ske. Det bristande samtycket är en förutsättning för att LVU ska kunna tillämpas (Socialstyrelsen 2009, s.14). Tillämpning av denna lag förutsätter även att det finns en “påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas”, vilket beskrivs antingen utifrån 2§ eller 3§ LVU (1990:52). Enligt 2§ LVU är det faktorer i hemmiljön som brister, vilket kan ta sig i uttryck i form av att barnet utsätts för misshandel eller en bristande omsorg. Enligt 3§ LVU är det barnets eget beteende som utgör en fara för barnet. Det kan även vara en kombination av hemmiljön och barnets beteende som ligger till grund för ett

tvångsomhändertagande. Oberoende av vad som ligger till grund för beslutet, innebär vård med stöd av LVU att den unge placeras utanför sitt eget hem, 10§ LVU.

3. Kunskapsläge

Under följande avsnitt kommer vi att beskriva tillvägagångssättet för att finna relevant kunskapsläge kring aspekter av socialtjänstens arbete med stöd till föräldrar då barn placeras enligt LVU. Det aktuella kunskapsläget beskrivs därefter utifrån *socialtjänsten som organisation, socialsekreterare inom barnavården och dess komplexa yrkesroll, föräldrarnas situation samt obearbetad kris*.

3.1 Litteratursökning

Sökbasen LUBsearch samt bibliotekskatalogen LUBcat är det som använts främst i sökandet efter kunskapsläget. Ytterligare kunskap inhämtades från Socialstyrelsen och statens offentliga utredningar. I syfte att erhålla en nyanserad bild av kunskapsläget sökte vi efter forskning kring vårt ämne utifrån olika infallsvinklar, organisationen, socialsekreterarna och föräldrarnas perspektiv. Det organisatoriska perspektivet innefattar forskning kring lagarna LVU och SoL, främst inriktat på lagstöd 6:7 SoL, samt mer övergripande forskning kring den sociala barnavården. För att finna relevant forskning kring detta ämne användes LUBsearch och sökorden *social barnavård, stöd till föräldrar, placerade barn, LVU*.

För att finna forskning kring socialsekreterarnas yrkesroll i förhållande till LVU-processen användes sökorden *tvångsvård, socialsekreterares perspektiv, social worker, perspective, children in foster care, sweden, dilemma*. En avhandling som berörde tvångsvårdens komplexa karaktär utifrån socialsekreterarnas perspektiv bedömdes vara av relevans då den berör liknande ämne som denna studie.

För att finna forskning kring föräldrarnas perspektiv och situation i LVU-processen användes sökorden *stöd, föräldrar, familjehem, barn*. Forskningen belyser att föräldrar kan drabbas av krisreaktioner då barn placeras utanför hemmet samt föräldrarnas behov av stöd.

Både svenska och engelska sökord användes för att finna relevanta studier. Majoriteten av forskningen är antingen på svenska eller internationella studier som berör den svenska barnavården. Motiveringen är att vi riktat in oss på svensk lagstiftning, mer specifikt lagstödet

6:7 SoL för att finna forskning direkt kopplat till vårt ämne och inte jämföra med länder som har annan lagstiftning och struktur kring barnavården.

3.2 Socialtjänsten som organisation

Den sociala barnavården är komplex till sin karaktär till följd av att den inrymmer två motsättande aspekter – stöd och kontroll (Höjer 2012). Den kontrollerande aspekten berör den maktposition som socialarbetaren besitter gentemot klienten, vilket resulterar i en asymmetrisk relation där klienten hamnar i underläge. Samtidigt tillskrivs den kontrollerande aspekten i den sociala barnavården stor betydelse genom att den möjliggör för samhället att ingripa och skydda barn från att utsättas för fara (Höjer 2012, s.87). Socialt arbete med barn, unga och deras familjer präglas av balansen mellan att tillgodose likvärdig vård och insatser till samhällets medborgare parallellt som socialtjänsten ska och förväntas bemöta individen utifrån deras unika livssituation (Spånberger Weitz 2016, s.24).

Ponnert (2007) belyser i sin avhandling den översyn som gjordes av sociallagstiftningen under 1970-talet. Denna översyn grundades i en kritik gentemot den gällande lagstiftningen som ansågs brista i att ha ett helhetsperspektiv på sociala problem, då den istället präglades av separata lagstiftningar av olika vårdområden (Ponnert 2007, s.47). De separata lagstiftningarna ansågs försvåra möjligheten till att arbeta med klienten utifrån ett helhetsperspektiv. Önskemålen kring att utveckla en samlad lagstiftning resulterade i Socialtjänstlagen, som trädde i kraft år 1982. Den nya lagstiftningen strävade efter att främja människors självbestämmande och lade stor vikt vid frivilliga insatser. Vidare beskrivs hur strävan efter att kunna möta den enskilda individens unika behov resulterade i att den nya lagstiftningen utformades som en ramlag. Socialtjänstlagens ramlagskaraktär beskrivs ha ökat valmöjligheterna för vilka insatser som kunde erbjudas till klienterna. Att den nya lagstiftningen utformades som en ramlag resulterade även i att "...tjänstemännen fått ett ökat handlingsutrymme att ge lagarna ett normativt innehåll." (Ponnert 2007, s.189).

Förslaget om den nya sociallagstiftningen blev bemött med kritik från diverse myndigheter och organisationer som blev tillfrågade att yttra sig kring det nya lagförslaget. Kritiken riktade sig mot att lagstiftningen innehöll diffusa formuleringar parallellt som den präglades av en ambitiös uppsättning av mål som skulle uppfyllas (Ponnert 2007, s.48).

I Socialstyrelsens kunskapsstöd (2019) redogörs innebörden av lagstödet 6:7 SoL, genom att beskriva att barnets föräldrar har ”... rätt att få stöd som är kopplat till det placerade barnet.” (s. 57). Barnets behov är det centrala samtidigt som föräldrarnas behov av stöd kan vara aktuellt att utreda (ibid). Av resultatet från statens offentliga utredning, gällande förslag till ny LVU lagstiftning (SOU 2015:71), framgår att föräldrar till placerade barn har ett omfattande behov av stöd under tiden barnet är placerat (s.553). Stödet som för närvarande erbjuds bedöms inte vara tillräckligt och i vissa fall erbjuds inte något stöd överhuvudtaget. I utredningen uppges det finnas oklarheter kring om och på vilket sätt socialtjänsten ansvarar för att vara ett stöd för dessa föräldrar. Det beskrivs även råda oklarheter kring vem inom organisationen som ansvarar för att bistå med detta stöd. Vidare beskrivs hur lagstödet 6:7 SoL och dess formuleringar i form av *råd, stöd och annan hjälp* är ”allmänt hållen” (SOU 2015:71, s.562).

Utredningens bedömning är att stödet till föräldrar vars barn omhändertas enligt LVU är i behov av att förbättras utifrån att föräldrar inte erbjuds insatser och stöd utifrån deras behov. Det motiveras utifrån det ansvar som samhället beskrivs ha för dessa föräldrar samt för vilken betydelse ett sådant stöd kan få för det placerade barnet. Att föräldrarna erhåller stöd beskrivs kunna resultera i en avlastning för barnet samt att det kan främja ett gott samarbete mellan de olika parterna i processen så att risken för att barnet ska hamna i en ”lojalitetskonflikt” minskas (SOU 2015:71, s.562). Vidare betonas att stödet bör ges till föräldrarna oberoende av om barnet förväntas kunna flytta hem till föräldrarna eller ej, då föräldrarna kan vara i behov av att få stöd i att bygga en relation till barnet även efter det att barnet vårdats enligt LVU. Av utredningen framgår att föräldrar vars barn omhändertas genomgår krisreaktioner. Utredningen föreslår att socialtjänstens ansvar, gällande att erbjuda stöd till föräldrar vars barn är placerade ska fastslås i en den nya LVU. Dock fastslår utredningen att det främst är vid 2 § LVU som behovet finns (SOU 2015:71, s.548ff).

3.3 Socialsekreterare inom barnavården och deras komplexa yrkesroll

I en studie gjord av Lindahl och Bruhn (2018) betonas det komplexa arbete som socialsekreterare inom barnavården i Sverige utför. Arbetet präglas av att kontinuerligt behöva balansera motstridiga perspektiv. En socialsekreterare i studien belyser svårigheterna med att behöva hantera och ta hänsyn till alla inblandade personers olika viljor. De motstridiga perspektiven tar sig även i uttryck på ett organisatoriskt plan. Socialsekreterarna i studien belyser vikten av att arbeta relationsbyggande med klienterna samtidigt som deras arbetsbeskrivningar domineras av administrativa inslag. Det framgår att det administrativa arbetet tar upp stora delar av

socialsekreterarnas arbetsdagar, i form av dokumentation och uppföljning av manualbaserade dokument, exempelvis BBIC, vilket beskrivs vara en del i standardiseringen av det sociala arbetet (Lindahl, Bruhn 2018, s.336). Relationen mellan socialsekreterare och barnet i fråga blir lidande till följd av att det administrativa arbetet prioriteras. Socialsekreterarna förväntas även enligt lagstiftningen, ha en kontinuerlig kontakt med barnet som i sin tur beskrivs kunna främja barnets utveckling. Lagstiftningen samt socialsekreterarnas önskemål om att arbeta mer relationsbyggande krockar med det administrativa fokus som råder inom organisationen (Lindahl, Bruhn 2018, s.337).

Ponnerts (2007) avhandling betonar den komplexitet som myndighetsutövning i form av tvångsvård innebär. En stor del av deltagarna i studien upplever att omvärlden saknar förståelse för hur komplext arbetet är. Den bristande förståelsen kan förklaras utifrån att socialsekreterarna betonar vikten av att man har yrkeserfarenhet av tvångsvårdspraktiken för att kunna förstå dess innebörd. Kollegor beskrivs vara de personer som besitter kunskap och förståelse för arbetets komplexitet. Den bristande förståelsen tar sig i uttryck i form av att omvärlden beskrivs ha orimliga förväntningar på socialtjänsten gällande deras uppdrag. Gränserna för socialtjänstens ansvar tas inte i beaktande av omvärlden samt att de beskrivs glömma bort de organisatoriska aspekter som styr och påverkar socialsekreterarens arbete, såsom lagar och resurser. Vidare betonas att socialsekreterarnas syn på sitt uppdrag inte stämmer överens med vad omvärlden förväntar sig från dem (Ponnert 2007, s.172). Nedanstående citat belyser effekterna av dessa motstridiga perspektiv:

... socialsekreterare upplever ett yrkesrelaterat stigma i relation till omvärlden, men också en stark yrkesgemenskap som bidrar till en sammanslutning mot omvärlden. (Ponnert 2007, s.172)

3.4 Föräldrarnas situation

Tidigare forskning visar att olika former av sociala problem är vanligt förekommande bland föräldrar vars barn placerats utanför hemmet (Höjer 2012; Spånberger Weitz 2016). Sämre socioekonomiska förhållanden, psykisk ohälsa och missbruksproblematik nämns som några exempel. Föräldrarna och dess livssituation beskrivs vara av avgörande betydelse för huruvida barnet är i riskzonen för att bli placerad i samhällsvård. Föräldrar som lever i social- och ekonomisk utsatthet har visat sig utgöra en stor risk för att barnet längre fram kommer att placeras utanför hemmiljön (Spånberger Weitz 2016, s.12).

Socialstyrelsen (2019) beskriver hur föräldrar vars barn blivit omhändertagna kan behöva olika former av stöd. Behovet av stödinsatser och stödets utformning kan variera beroende på vilka de bakomliggande orsakerna är till varför barnet placerats utanför hemmet samt åldern på barnet. Föräldrar till placerade barn beskrivs kunna vara i behov av både praktiskt och känslomässigt stöd. Föräldrautbildning som syftar till att stödja föräldern i sin föräldraroll samt krisbearbetning är två exempel på olika former av stöd som bedöms vara av relevans för dessa föräldrar (Socialstyrelsen 2019, s.59).

Man hamnar ju i kris som förälder när man släpper ifrån sig sitt barn. Det är ju som att mista armen på nåt vis. (Höjer 2007, s.63)

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillsammans med Ingrid Höjer (2007) har producerat en skrift som grundas i intervjuer med cirka 40 föräldrar vars barn varit placerade i samhällsvård. Ovanstående citat belyser den krisreaktion som beskrevs vara vanligt förekommande hos föräldrar då barnet placeras utanför hemmet. Reaktionen beskrivs kunna uppstå oberoende av om placeringen sker med samtycke och frivillighet från föräldrarnas sida eller ej. Vidare berättar en förälder "...även hur sjuk och dålig och hur mycket man missbrukar och så, så är det så fruktansvärt." (Höjer 2007, s.66). Krissituationen vid barnets omhändertagande resulterade i känslomässig instabilitet i form av exempelvis vredesutbrott och svårigheter med att tänka klart. Föräldrarna i studien uttrycker en frustration över socialsekreterarnas bristande förståelse och kunskap kring hur människor i kris reagerar. Föräldrarna upplevde att de förväntades tänka och agera rationellt i samband med omhändertagandet av deras barn. Den bristande förståelsen över föräldrarnas krisreaktioner tog sig även i uttryck i form av att de uppvisade känslorna vid omhändertagandet togs med i utredningen, vilket föräldrarna upplevde bidrog till att framställa en orättvis och dålig bild av föräldrarna, då känslorna bedöms vara en normal reaktion på den krissituation de befann sig i (Höjer 2007, s.62).

En av föräldrarna betonar vikten av att ges möjligheten till att få bearbeta krisen med hjälp av ett samtalsstöd. Föräldrarnas psykiska och fysiska ohälsa har resulterat i en bristande ork till att själv efterfråga hjälp i situationen. En förälder beskriver en önskan om att bli erbjuden mer stöd då barnet blev placerat (Höjer 2007, s.64). En studie gjord av Spånberger Weitz (2016) bekräftar föräldrarnas behov av krisstöd då barn omhändertas (s.64f). Samtliga föräldrar som erhållit krisstöd i studien har positiva upplevelser av stödet och i ett fall beskrivs stödet ha varit räddningen för föräldern i fråga. Det beskrivs vara av yttersta vikt att föräldrarna får detta stöd i

direkt samband till att placeringen äger rum. Studien belyser att även andra former av stöd har efterfrågats vid barnens omhändertagande, i form av exempelvis föräldragrupper (ibid). Vidare betonas betydelsen av att erhålla stöd som inte utförs av socialtjänsten. Föräldrar berättar om hur nära vänner, släktingar och i vissa fall familjebehandlare har agerat som en stödjande roll i föräldrarnas kontakt med socialtjänsten (Spånberger Weitz 2016, s.65).

Föräldrarna i studien av Höjer (2007) berättar om deras upplevelser och känslor kring att bli underkända som föräldrar. Föräldrarna beskriver hur de identifierades utifrån sin sociala problematik, en av föräldrarna exemplifierar genom att berätta att hon blev betraktad som ”mamman som missbrukar”. Missbruksproblematiken resulterade i att hennes legitimitet som förälder försvann och de önskemål hon hade samt den kunskap hon besatt om sina barn var plötsligt inte längre värt att lyssna till. Att stämplas som en dålig förälder och i sin tur inte ges möjlighet till att vara fortsatt delaktig i barnets liv beskrivs ha påverkat både föräldrarnas identitet, självbild som förälder och sin tilltro till sin föräldraförmåga. Vidare beskrivs hur bemötandet från socialtjänsten präglats av ett ”strafftänkande” synsätt. Föräldrarna upplevde att de ansågs skyldiga till att barnen omhändertogs och att de därför även skulle finna sig i konsekvenserna (Höjer 2007, s.67).

Att inte ta sitt föräldraansvar på grund av missbruksproblem innebär en stigmatisering där avvikelser från det ansvarsfulla föräldraskapet också förtjänar att bestraffas. (Höjer 2007, s.67)

Vidare upplevde föräldrarna att socialsekreterarna brast i att uppmärksamma deras krisreaktioner och behov av stöd i samband med att barnen placerades. En förälder spekulerar i att den bakomliggande orsaken grundas i detta strafftänkande då föräldrarna betraktas som ”syndaböcker” och därför inte prioriteras (Höjer 2007, s.66). Föräldrarnas behov av stöd blev sekundärt i förhållande till det fokus socialtjänsten hade på barnen och deras behov (Höjer 2007).

4. Teori

4.1 Motivering av vald teori

För att analysera vårt material har vi valt att använda oss av organisationsteori, kristeori samt teorin om erkännande. Valet av organisationsteorin grundas i att socialsekreterarnas arbete i hög grad styrs av bestämmelser, lagar och regler. Organisationsteorin är av relevans då uppsatsen

bygger på lagstödet 6:7 SoL och hur detta tillämpas i praktiken. Då studien syftar till att undersöka hur socialsekreterare resonerar kring stöd till föräldrar, bedöms det vara av vikt att ta hänsyn till hur organisationen och dess ramar styr och påverkar socialsekreterarnas dagliga arbete och således även deras resonemang. Därav bedöms organisationsteorin vara av relevans för att kunna besvara studiens frågeställningar. Vi har valt att tillämpa begreppet struktur inom teorin för att beskriva hur stöd till föräldrar är strukturerat utifrån ett organisatoriskt perspektiv. Valet av Cullbergs kristeori motiveras utifrån en strävan efter att belysa föräldrarnas reaktioner och behov av stöd, då tidigare forskning benämner föräldrars reaktion till att få sitt barn placerat som en krisreaktion. Valet av teorin om erkännande motiveras även utifrån tidigare forskning som betonar hur både föräldrar och socialsekreterare upplever en bristande förståelse och bekräftelse från omgivningen kring LVU-processen.

Samtliga teorier är relevanta för att kunna besvara frågeställningarna och kompletterar varandra väl då de belyser olika aspekter av vårt valda ämne. Socialsekreterarnas resonemang kring stöd till föräldrar med LVU-placerade barn kan inte förstås endast utifrån en av dessa teorier. Teorierna används för att förstå hur socialsekreterarna, utifrån de organisatoriska förutsättningarna, kan matcha föräldrarnas reaktioner och behov av stöd.

4.2 Organisationsteori

Inom organisationsteori benämns struktur vara av intresse eftersom strukturen belyser “bestämmande faktorer för beteende” inom organisationer (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2014, s.46). Organisationens struktur formas av såväl formella som informella strukturer.

Den informella och formella strukturen inom en organisation liknas vid strukturen på ett isberg (Gibson et. al 2012, s.499). Den formella strukturen beskrivs vara toppen av isberget då komponenterna i denna struktur är synliga och observerbara. Som exempel på observerbara aspekter av den formella strukturen nämns beskrivningar och definitioner av organisationens uppdrag och arbete, i form av mål, policy och riktlinjer. Den hierarkiska strukturen samt indelningen av olika avdelningar inom organisationen beskrivs även vara exempel på den formella strukturen i en organisation till följd av dess observerbara karaktär (ibid). Den formella strukturen kan förstås som ett ideal över hur organisationen är tänkt att se ut och fungera. Den formella strukturens regler och mål är de som ledningen över organisationen försöker upprätta (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2014, s.47). Lindkvist, Bakka och Fivelsdal (2014) uppger att det

är av vikt att erkänna att organisationer är beroende av en formell struktur som sätter regler med adekvat grund att styra arbetarna för att organisationen ska fungera (s.47). Den formella strukturen och dess regler och lagar inom organisationer kan inte täcka alla de behov som människor har och därför menar organisationsteorin att en informell struktur kompletterar den formella strukturen (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2014, s.47f).

Den informella strukturen likställs med den del av isberget som ligger under vattnets yta. Detta till följd av att strukturen innehåller dolda aspekter som inte går att observera i samma utsträckning som den formella strukturen (Gibson et. al 2012, s. 499). Den informella strukturen beskrivs beröra socialpsykologiska processer i form av känslor och beteende. Som exempel på detta nämns normer inom grupper, beteendemönster och känslor/uppfattningar inom grupper samt personliga åsikter och uppfattningar kring exempelvis organisationen (ibid). Normer upprättas inom den grupp som arbetar nära varandra i organisationen och tillsammans skapar de regler och förhållningssätt. Den informella strukturen kan även bidra med social trygghet för de anställda genom att de kan ge varandra råd och stöd (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2014, s.47f).

Vidare beskrivs att människor söker sig till grupper för att bilda gemenskap, trygghet och acceptans (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2014, s. 107). Genom att anta gruppens normer kan människor känna sig accepterade. Författarna beskriver att det kan vara svårt att gå emot rådande normer, då gruppen kan påverka den avvikande att förändra sitt beteende för att inte riskera att bli utesluten ur gruppens gemenskap (ibid). Det beskrivs även att det finns en risk att den informella strukturen förvränger den formella strukturen (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2014, s.48). Detta kan innebära att lagar och regler omtolkas av de anställda som bildar en egen förståelse över vad lagar och regler innebär. Olika grupper inom samma organisation kan därmed bilda olika normer och uppfattningar (ibid).

Meyer & Rowan (1977) diskuterar den lucka som tenderar att finnas mellan den informella och formella strukturen inom en organisation (s.342). Artikelförfattarna beskriver hur den formella strukturen i en organisation tenderar att skilja sig från det praktiska arbete som sker i organisationen, vilket kallas för löskoppling. Meyer & Rowan (1977) beskriver hur den formella strukturen kan förstås som en myt. Genom den formella strukturen kan organisationen upprätthålla en fasad som överensstämmer med omgivningens förväntningar vilket således resulterar i legitimitet. Vidare beskrivs hur anställda i god tro stödjer denna fasad och genom den

informella strukturen arbetar för att få det att fungera ”bakom kulisserna” i syfte att undvika påtryckningar från allmänheten (Meyer & Rowan 1977, s.358).

4.3 Kristeori

Cullberg (1974;1992) har utvecklat kristeorin och beskriver att en psykisk kris uppstår då den krisdrabbade utsatts för händelser som inte tidigare erfarenheter och beteende har förmåga att hantera. Huruvida personen drabbas av en kris beskrivs påverkas av vilken händelse som skett, vad händelsen betyder för personen, hur personens historia och livssituationen ser ut utifrån ett helhetsperspektiv (Cullberg 1992, s.15f). Cullberg (1992) beskriver att en sorgereaktion även är vanlig vid en förlust (s.113). Vidare beskrivs att människor upplever en känsla av misslyckande då en kris påverkar att livet inte blev som man hade tänkt. Självkänslan drabbas då negativt och ersätts av känslor av skuld, bestraffning och destruktivitet (ibid).

Det är av vikt att människor upplever sig sedd och en del av ett sammanhang. Kris kan istället innebära en känsla av övergivenhet och känslor av smärta och sorg (Cullberg 1992, s.114ff). En kris kan även påverka att människor upplever att de tappar kontrollen över sitt liv och därför upplever att livet känns meningslöst. Människor har även ett behov av att vara accepterad av samhället. Genom förlusten och krisen kan människor känna att de blir socialt straffade av samhället vilket kan leda till känslor av skam, ångest och är mycket smärtsamma (ibid). Om den krisdrabbade påverkas av flera olika trauman blir effekterna ännu smärtsamma och kan leda till att de förstärker varandra (Cullberg 1992, s.137). Försvarsmekanismer beskrivs vara vanligt förekommande och krisstöd syftar till att den krisdrabbade realistiskt ska inse och känna vad händelsen orsakat för varierande känslor (Cullberg 1992, s.157).

Persson (1995) vidareutvecklar resonemang gällande kristeorin utifrån Cullbergs (1974; 1992) kristeori. Persson (1995) beskriver att en kris kan utvecklas oavsett om en person utsätts för en frivillig eller ofrivillig förlust eftersom känslomässiga band kan finnas oavsett (s.12). Det finns inte någon händelse som automatiskt yttrar sig som en krisreaktion hos människor utan det är alltid individuellt hur händelser påverkar människor. Det påverkar även människors benägenhet att drabbas av kris beroende av hur andra människor i personens närhet reagerar och interagerar med personen (Persson 1995, s.30).

Vad krisdrabbade människor behöver av sin omgivning beskrivs påverkas av vilken fas i krisen en befinner sig i (Persson 1995, s.35ff). Krisen är en föränderlig process som består av en

chockfas, reaktionsfas, bearbetningsfas och nyorienteringsfas. Dessa faser kan följas efter varandra, men krisdrabbade kan även gå fram och tillbaka mellan faserna. Chockfasen kan pågå i minuter och upp till flera dygn. Den krisdrabbade kan då använda alla sina resurser för att förhindra att ta in händelsen vilket innebär att det inte finns några resurser kvar till att ha ett fungerande samtal. Detta kan yttra sig som ett lugn eller mer dramatiskt av den krisdrabbade (ibid). Ju svårare händelsen upplevs vara för den krisdrabbade desto längre tid kan det ta att ta in hela händelsen samt att den krisdrabbade kan ha större behov av att få händelsen förklarad för sig upprepade gånger (Persson 1995, s.42).

Det kan även vara viktigt för den krisdrabbade att få samtala om händelsen upprepade gånger och detta underlättas med en kontinuerlig samtalskontakt. Den stödperson som finns närvarande för den krisdrabbade bör arbeta för att den krisdrabbade inte ska fly från sina känslor och därför är det viktigt att det skapas en atmosfär där den krisdrabbade kan bearbeta händelsen (Persson 1995, s.45). Under reaktionsfasen kan den krisdrabbade upplevas som osammanhängande i sin berättelse och det kan vara svårt för den som lyssnar att förstå och följa med i berättelsen. Här beskrivs det vara av vikt att den som lyssnar inte försöker att påverka hur den krisdrabbade samtalar. Det är av vikt att det ges tillåtelse att få sätta ord på händelsen och uttrycka sig på ett individuellt sätt. Krisdrabbade som får tillåtelse att styra samtalen och bli adekvat bemötta har ofta en hög bearbetningsförmåga (Persson 1995, s.47).

Kris ska inte förstås som en sjukdom och ett fall för psykiatrin. Istället beskrivs krisreaktion som en ”normalpsykologisk” reaktion på en traumatisk händelse. Det är av vikt att undvika att sjukliggöra krisen genom att hänvisa till psykiatrin eftersom den krisdrabbade ofta har en rädsla om att bli ifrågasatt som tokig på grund av känsloreaktioner som uppkommer av en kris. Genom att hänvisa till psykiatrin finns en risk att dessa känslor bekräftas hos den krisdrabbade vilket leder till negativa effekter. Det finns en förförståelse om att det endast är specialister och välutbildade människor som kan möta krisdrabbade människor, vilket inte överensstämmer med verkligheten. Istället är det andra erfarenheter i livet som avgör att människor kan bemöta krisdrabbade på ett adekvat sätt (Persson 1995, s.33).

4.4 Erkännande

Nedan presenteras valda delar av teorin om erkännande som är tillämpningsbar på vår studie.

[...] endast den person vars handlingssätt röner social uppskattning [...] är i stånd att föra ett gott liv. (Honneth 2003, s.91)

Den tyske filosofen Honneth (2003) beskriver i sin teori om erkännande och vikten av att bli erkänd av sin omgivning. Erkännandet bidrar till att främja en positiv självbild vilket i sin tur beskrivs vara en avgörande del i att kunna uppnå självförverkligande (Honneth 2003).

Heidegren (2009) resonerar och beskriver begreppet erkännande och dess påverkan på människor och menar att erkännande syftar till att bekräfta en persons sakkunnighet och att detta uttrycks genom uppskattning (s.16). Vidare beskrivs att människor på olika sätt kan uppleva sig erkänd eller dess motsatta känsla - missaktad. Känslan av missaktning kan yttra sig genom ilska och besvikelse över att inte känna sig sedd som människa. Detta kan bidra till att människor lever sina liv som osynliga och ständigt påminns om sina brister. Människor kan då kämpa för ett erkännande eftersom erkännande är ett mänskligt behov. Vidare beskrivs att all mänsklig kontakt och interaktion präglas av erkännande eller missaktning eftersom erkännande syftar till handlingar, gester och attityder (Heidegren 2009 s.7ff; Honneth 2003).

Heidegren (2009) beskriver att erkännande och missaktning är i fokus i socialt arbete (s.102ff). Människor som möts i socialt arbete är på olika sidor av problem. Myndighetssidan ska bidra med hjälp och medmänsklighet till de svaga människorna på andra sidan som är i behov av hjälp. Istället för att känna sig erkända och hjälpta upplever sig klienter kränkta och inte sedda i kontakten med sociala myndigheter. Detta beskrivs vara problematiskt eftersom klienter är i behov av erkännande för att kunna blomstra upp och uppnå den förändring som krävs för en positiv utveckling. Erkännande beskrivs även vara av vikt för arbetstagaren. Idag är det av vikt att människor blir erkända för sina individuella och personliga förmågor och känslor. Ömsesidig hjälp och teamarbete ses som ett erkännande av varandra (Heidegren 2009 s.102ff).

5. Metod

Under följande avsnitt kommer vårt val av metod, urval och etiska överväganden att beskrivas.

5.1 Metodmässiga överväganden

Vi har valt att använda oss av en kvalitativ metod. Valet av metod styrs av den frågeställning som ligger till grund för studien (Bryman 2018, s.67). En kvalitativ metod är passande i studier vars syfte är att "...fånga individers uppfattningar och tolkningar av den verklighet de lever i"

(Bryman 2018, s.67). Syftet med studien är att undersöka hur socialsekreterare inom socialtjänstens avdelningar för barn och familj resonerar om föräldrars behov av stöd i relation till det stöd som föräldrar med LVU-placerade barn ska erhålla enligt 6:7 SoL. En kvalitativ metod bedöms vara bäst lämpad för denna studie då studien fokuserar på att lyfta fram socialsekreterarnas unika uppfattningar och resonemang om deras sociala verklighet snarare än att mäta och generalisera resultat till en större population.

Insamlingen av materialet har skett med hjälp av en semistrukturerad intervjuemetod. Valet av denna metod grundas i dess flexibla karaktär i form av att det inte finns en fast förutbestämd struktur i form av frågornas innehåll och ordning. Av denna anledning kunde frågorna anpassas utifrån de svar som intervjupersonerna gav, vilket resulterar i en möjlighet att erhålla en större bredd och nyansering på intervjuernas innehåll (Ahrne, Eriksson-Zetterqvist 2015, s.38). Användningen av en semistrukturerad metod med specifika teman grundas i att vi ville säkerställa att intervjupersonerna skulle beröra de ämnen som ligger till grund för frågeställningarna och studien. Med en ostrukturerad intervju hade risken varit att intervjupersonerna resonerat kring andra aspekter av sitt arbete och LVU lagstiftningen överlag som inte är av relevans för vår studie, framförallt med tanke på att LVU lagstiftningen är ett brett område med många olika komplexa aspekter. Vidare fanns en oro kring att föräldrarnas perspektiv eventuellt inte skulle diskuteras i den utsträckning vi önskade till följd av det stora barnfokus som råder i socialsekreterarnas arbete. Genom den semistrukturerade metoden gavs intervjupersonerna ett stort utrymme till att resonera fritt kring våra teman utan att bli styrda i en viss riktning.

5.2 Urval

Intervjupersonerna i denna studie valdes utifrån ett målstyrt urval. Bryman (2018) beskriver hur detta urval grundas i att forskaren med hjälp av specifika urvalskriterier, strategiskt väljer ut de intervjupersoner som bedöms vara av relevans utifrån studiens syfte och frågeställningar (s.496). Kriterierna för att bli tillfrågad om att delta i studien var att arbeta på socialtjänsten med myndighetsutövning av barn- och unga som omhändertas enligt LVU. Urvalet avgränsades till att omfatta socialsekreterare som arbetar inom Skåne län. För att komma i kontakt med dessa socialsekreterare valde vi att mejla ut vårt informationsmejl till enhetschefer på barn-och familjeenheten i socialtjänsten, till majoriteten av kommunerna i Skåne. I några av fallen vidarebefordrade enhetscheferna informationen till socialsekreterare som sedan kontaktade oss vid intresse. Sammantaget deltog sju intervjupersoner från fyra olika kommuner i Skåne, sex av

dessa var socialsekreterare varav en var enhetschef. Samtliga personer som visade intresse och kontaktade oss deltog i studien.

Avgörande för urvalets storlek är forskningens syfte och inriktning (Bryman 2018, s.507). Studien syftar till att få en fördjupad bild av socialsekreterarnas unika resonemang kring föräldrars rätt till stöd och strävar således inte efter att uppnå ett generaliserbart resultat. Bryman (2018, s.508) beskriver hur färre deltagare i en studie kan ge en ökad möjlighet till att få fram detaljerade data. Med denna bakgrund lades vikt vid innehållet av intervjuerna snarare än mängden intervjuer. Samtliga intervjupersoner gav detaljerade redogörelser för deras resonemang kring vårt valda ämne. Vår strävan var att finna skillnader och likheter i våra intervjupersoners svar samt olika nyanseringar av ämnet i syfte att kunna skapa en intressant analys. Efter sju långa och innehållsrika intervjuer, som synliggjorde både likheter och skillnader i socialsekreterarnas resonemang, bedömde vi att vi inte var i behov av ytterligare empiri för att kunna besvara våra frågeställningar. Den omfattande empiri som dessa sju intervjuer resulterade i, i kombination med både tidsramen för arbetet och begränsning av antal ord för uppsatsen, ledde till valet att inte leta ytterligare intervjupersoner.

5.3 Tillvägagångssätt

Under den inledande mejlkontakten gavs intervjupersonerna möjligheten till att välja både tid och plats för intervjun. Sex av sju intervjupersoner intervjuades på sin arbetsplats medan den sjunde personen valde ett café. Samtliga intervjuer pågick mellan 45–70 minuter varav ljud spelades in med hjälp av våra mobiltelefoner. Samtliga intervjupersoner fick inledningsvis skriva under samtyckesblanketten och godkänna inspelning såväl skriftligt som muntligt. Valet att spela in intervjuerna grundas i Brymans (2018, s.566) resonemang kring svårigheterna med att få med viktiga nyanseringar och eventuella motsägelser endast utifrån minnet och eventuella anteckningar. Detta bekräftades då vi vid transkriberingen av intervjuerna lade märke till saker som vi inte nödvändigtvis gjorde under intervjuernas gång. Inspelningen av intervjuerna resulterade i att vi påträffade nyanseringar och motsägelser i intervjupersonernas svar som sedan kom till att utgöra en central del av analysen.

Vår strävan var att intervjuerna skulle besvara våra frågeställningar samtidigt som vi inte ville styra intervjupersonerna i en viss riktning. För att uppnå detta valde vi att utforma en semistrukturerad intervjuguide, som Bryman (2018) nämner möjliggör för intervjupersonen att ta upp det som hen själv upplever är av betydelse (s.563). För att få fram vad intervjupersonerna

fann betydelsefullt att prata om, valde vi att utforma frågorna i intervjuguiden utifrån öppna/breda tema som intervjupersonerna fritt fick resonera kring. Bryman (2018) beskriver att det är av yttersta vikt att inte begränsa alternativa synsätt från att träda fram genom att ha för snäva frågor (s.565). Intervjupersonerna fick fritt resonera kring tema som exempelvis, sin yrkesroll, LVU och föräldrarnas situation i LVU-processen. Dessa fasta teman utgjorde grunden för samtliga intervjuer och bidrog till att det inte blev ett fritt samtal utan någon som helst struktur, likt en ostrukturerad intervju, då målet fortfarande var att få svar på våra frågeställningar. Denna struktur innebär inte heller att frågorna utformades som ledande eller uteslöt alternativa synsätt, då intervjupersonen gavs möjlighet att fritt utforma svaren på sitt eget sätt (Bryman 2018, s.563).

Intervjuguidens öppna/breda utformning bekräftades under intervjuerna då majoriteten av intervjupersonerna fritt resonerade kring de olika teman och vi fick möjlighet att ställa följdfrågor utifrån vad intervjupersonerna själva satt ord på och upplever som viktigt att ta upp. Under två av intervjuerna upplevdes våra frågor vara för breda vilket krävde att vi anpassade oss och ställde mer konkreta frågor som vi förberett som exempel på följdfrågor i vår intervjuguide. Efter att behov inledningsvis fanns kring att specificera några frågor/tema och använda en mer strukturerad metod, upplevde vi att intervjun efter hand återgick till en mer semistrukturerad form med fritt resonerande från intervjupersonerna.

Vi upplever att samtliga intervjupersoner bekräftade att vi uppfattat dem korrekt eftersom varje intervju avslutades med en sammanfattning av vad vi upplevde att de lyft fram som viktigt. Vidare upplevdes att intervjupersonerna hade mycket att samtala om kring ämnet. Några intervjupersoner uppgav vikten av att ämnet uppmärksammas både för föräldrarnas skull, i form av att det saknas stöd, men även utifrån socialsekreterarnas perspektiv då det är av vikt att nyansera deras komplexa yrkesroll.

Båda två deltog under fem av de sju intervjuerna. Den ena av oss hade rollen som intervjuare på samtliga intervjuer varpå den andra observerade, antecknade, ställde frågor och flikade in vid delar som kunde upplevdes som oklara eller som den ledande intervjuaren missat. Detta upplevdes bidra till en naturligare samtalsdiskussion samt att det resulterade i möjlighet till förtydligande genomgående under intervjuernas gång. Vid de två sista intervjuerna deltog endast den av oss som tidigare inte var ledande intervjuare. Detta p.g.a. sjukdom och tidsbrist att genomföra intervjuerna vid ett senare tillfälle. Den av oss som inte deltog på de två sista

intervjuerna transkriberade båda intervjuerna för att bekanta sig med intervjupersonernas resonemang. De två sista intervjuerna bekräftade även fördelarna med att båda var närvarande under de tidigare intervjuerna. Efter intervjuerna stanna vi kvar en stund för att diskutera och dela med oss av våra observationer och tankar från intervjuerna med varandra. I de två sista intervjuerna skedde denna diskussionsstund istället efter att transkriberingen gjorts av den person som var frånvarande under intervjuerna.

5.4 Bearbetning och analys

Håkan Jönson (2010) beskriver att kodningsarbetet syftar till att sortera och ordna empirin utifrån begrepp, tema eller frågeställningar (s.56). Rennstam och Wästerfors (2015) beskriver vidare tre viktiga steg i hanteringen av empirin; sortera, reducera och argumentera. Vårt kodningsarbete har utgått från nämnda steg. Materialet har sorterats varav empiri reducerats för att avgränsa arbetet utifrån våra frågeställningar samt tidigare kunskapsläge. Kodningen av materialet utifrån transkriberingarna gjordes gemensamt. I den inledande kodningen markerade vi intressanta aspekter som lyftes fram i intervjuerna och gemensamma teman vi kunde finna i intervjupersonernas svar, vilket resulterade i en stor mängd empiri. Denna mängd behövde därefter reduceras utifrån relevansen till studiens syfte och frågeställningar. Reduceringen skedde med hjälp av de teman vi har i intervjuguiden, då intervjuguiden är utformat utifrån studiens syfte och frågeställningar.

När vi jämförde vår empiri utifrån dessa teman synliggjordes samtidigt andra teman som inte fått lika stort utrymme i intervjuguiden men som framhölls som centrala för intervjupersonerna. Olika aspekter av socialsekreterarnas komplexa yrkesroll är ett exempel på ett viktigt samtalsämne för intervjupersonerna trots att intervjuguiden främst fokuserar på föräldrarnas situation, vilket resulterade i att socialsekreterarnas yrkesroll blev ett eget tema/avsnitt i analysen. I jämförandet av teman från intervjuguiden med intervjupersonernas svar blev det tydligt att det samtalades mycket om andra delar av LVU-lagstiftningen som inte var av relevans för vår studie, vilket således reducerades bort.

Vi jämförde de olika transkriberingarna och valde ut de teman som de gemensamt belyser ur liknande eller skiftande perspektiv. Vi fann att samtliga intervjupersoner resonerade kring tre huvudsakliga teman socialtjänstens struktur, socialsekreterarens yrkesroll och föräldrarnas situation i LVU-processen, vilket resulterade i tre huvudrubriker *socialtjänstens bristande riktlinjer och kännedom kring 6:7 SoL*, *socialsekreterarens omöjliga uppdrag* samt *föräldrarnas*

kris över förlusten av sitt barn. I dessa teman diskuteras organisationens riktlinjer, yrkesrollens föräldrar- och barnperspektiv, yrkesrollens fokus på praktiskt och administrativt stöd och arbete samt föräldrars krisreaktioner och behov av stöd.

Valet av teorier som skulle användas för att analysera detta material gjordes vid olika tillfällen under uppsatsens gång. Organisationsteorin diskuterades redan i det inledande skedet av uppsatsskrivandet till följd av att vi valt att utgå från ett specifikt lagstöd och riktlinjerna kring detta lagstöd. Vidare diskuterades även kristeorin i det inledande skedet av uppsatsen då tidigare forskning kring ämnet betonade föräldrars krisreaktioner vid barnets placering. Kristeorins relevans bekräftades efter intervjuerna och kodningen av dessa. Teorin om erkännande valdes först efter kodningen av materialet, då det framkom uppfattningar kring socialsekreterares och föräldrars bristande förståelsen för varandra i LVU-processen som kan kopplas samman med teorin om erkännande.

De tre huvudsakliga teman som framkom under kodningen blev grunden för att dela upp resultat och analysdelen. Under de olika teman valde vi att försöka belysa skiftande aspekter mellan intervjupersonerna och viktiga nyanseringar. Därtill applicerades vår tidigare forskning och teoridel på intervjupersonernas resonemang kring de valda teman. Kodningsarbetet och tematiseringen har varit grunden för strukturen på analysavsnittet. Resultat och analys presenteras utifrån de tema som kodningen påvisade.

5.5 Förförståelse

En av författarna av denna studie har på tidigare arbetsplatser kommit i kontakt med föräldrar vars barn omhändertagits enligt LVU. Inspirationen till utförandet av denna studie grundar sig i dessa arbetserfarenheter där stödet till föräldrar med placerade barn var bristande ur föräldrarnas perspektiv. Det finns inte någon förförståelse kring hur socialsekreterare som arbetar med barn och familj på socialtjänsten resonerar kring föräldrars behov av stöd. Det finns därtill således en förförståelse kring att socialt arbete är komplext och innefattar flertal aspekter av olika sociala problem. Den andra författaren av denna studie har inga erfarenheter inom det valda forskningsområdet.

5.6 Metodens tillförlitlighet

Trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och en möjlighet att styrka och konfirmera studien är den kvalitativa forskningens motsvarighet till den kvantitativa forskningens begrepp reliabilitet och validitet (Bryman 2018). Första delkriteriet i bedömningen av studiens trovärdighet är tillförlitligheten. Att forskaren har uppfattat och förmedlat en korrekt beskrivning av intervjupersonernas redogörelse av dess sociala verklighet är avgörande för att studien ska kunna uppnå trovärdighet (Bryman 2018, s.467). I syfte att erhålla trovärdighet i studien har vi genomgående under intervjuerna satt ord på intervjupersonernas resonemang och avslutat med en sammanfattning för att få bekräftelse på att vi uppfattat dem korrekt. Genom detta har de getts möjligheten till att korrigeras vid behov. Att intervjupersonerna ges möjlighet att kunna bekräfta om forskaren förmedlat en korrekt bild kallas för respondentvalidering (Bryman 2018, s.466). Den snäva tidsramen för arbetet resulterade i att vi inte hann skicka ut uppsatsen till våra intervjupersoner innan inlämningen. Vi har således inte fått bekräftat av intervjupersonerna att våra beskrivningar är korrekt förmedlade. Vårt tillvägagångssätt av att sätta ord på intervjuernas resonemang samt avsluta varje intervju med en sammanfattning säkerställer inte att varenda mening under intervjuernas gång har uppfattats korrekt av oss enligt intervjupersonerna. Intervjupersonerna har således inte fått möjlighet att validera/bekräfta resultatet när det presenteras utifrån våra teoretiska referensramar samt tidigare kunskapsläget. Detta kan således påverka hur intervjupersonerna uppfattar resultatet.

Syftet med kvalitativa studier i jämförelse med kvantitativa studier är dess strävan efter att uppnå djup snarare än bredd. Kvalitativa studier och dess överförbarhet handlar om att åstadkomma fylliga beskrivningar av det fenomen man valt att studera (Bryman 2018, s.468). Överförbarheten uppnås genom att vi valt att nyansera och beskriva vårt valda ämne utifrån flera komplexa faktorer som påverkar socialsekreterarnas yrkesroll och således deras resonemang om föräldrars rätt till stöd. Delkriteriet pålitlighet handlar om att detaljerat beskriva och redogöra för forskningsprocessen och dess olika faser (ibid). Detta uppnås i studien genom att vi beskriver våra tillvägagångssätt och resonemang kring val av metod, intervjupersoner och teori. Att vara transparent möjliggör för andra att följa våra tankegångar kring studien. Bryman (2018) beskriver hur utomstående "granskare" på så sätt kan bedöma huruvida de slutsatser som dragits är berättigade (s.468).

Det sistnämnda kriteriet "möjligheten att styrka och konfirmera" handlar om studiens objektivitet (Bryman 2018, s.470). Studiens resultat och utförande ska inte få styras/påverkas av forskarens

personliga värderingar. Vi är medvetna om att studien inte uppnår fullständig objektivitet då en av oss har förförståelse kring föräldrars perspektiv av behov av stöd. Därav har vi valt att undersöka hur socialsekreterare som arbetar med barn och familj inom socialtjänsten resonerar kring föräldrars behov av stöd, eftersom vi inte har någon förförståelse kring detta. Däremot har vi minimerat risken för bristande objektivitet genom att kontinuerligt vara medvetna om vår förförståelse och påtalat detta för varandra när dessa har visat sig. Genom att båda var närvarande under studiens alla moment minskades även risken för att tolka intervjupersonernas svar felaktigt eller till fördel för personliga erfarenheter/värderingar. Vi har även gjort vårt yttersta för att synliggöra alla motsägelser och nyanseringar utifrån intervjupersonernas resonemang. I syfte att öka studiens objektivitet har intervjupersonerna fått resonera fritt utifrån öppna frågor under intervjun (se bilaga 2). Detta för att minska risken att ställa ledande frågor utifrån vår förförståelse.

5.7 Etiska överväganden

Det vore närmast oetiskt att avstå från att bedriva forskning kring faktorer som kan komma att t.ex. förbättra människors hälsa och livsvillkor, [...] (Vetenskapsrådet u.å., s.5)

Citatet ovan belyser forskningens betydelse på individ- och samhällsnivå. Värdet av forskningsresultatet måste vägas mot eventuella konsekvenser för studiens deltagare (Vetenskapsrådet u.å.). I denna studie framkommer att stöd till föräldrar vars barn omhändertas enligt LVU är bristande i dagsläget, trots lagstödet 6:7 SoL som ska försäkra föräldrarnas stöd. Synliggörandet av detta kan förhoppningsvis resultera i diskussioner som på lång sikt kan leda till förändringar och förbättringar i människors livsvillkor, vilket vi värderar högt. Det innebär dock inte att eventuella konsekvenser för studiens deltagare kan förbises. Det är avgörande att undersökningsslagarna försäkras ett individskydd, vilket innefattar fyra krav, information, samtycke, konfidentialitets- och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet u.å.).

Informationskravet innefattar att studiens deltagare ska informeras om innebörden av studien och sitt deltagande, exempelvis forskningens syfte och frivilligheten i deltagandet. Samtyckeskravet innefattar rätten till att bestämma över sitt deltagande i studien, vilket betonar möjligheten till att avbryta medverkan. Konfidentialitetskravet berör hanteringen av uppgifter om deltagarna. Nyttjandekravet försäkrar deltagarna om att de insamlade uppgifterna endast kommer att användas i studien, i vetenskapligt syfte (Vetenskapsrådet u.å.). För att uppfylla dessa krav

upprättade vi ett samtyckes- och informationsbrev utifrån Vetenskapsrådets riktlinjer som vi skickade ut via mejl till intervjupersonerna. Intervjupersonerna fick även ta emot ett exemplar av detta innan intervjun påbörjades samt att de gavs möjlighet att ställa frågor vid intervjun men även via mejl i efterhand vid behov. Vi fick ett exemplar undertecknat av samtliga intervjupersoner. I detta finns följande: (se Bilaga 2) syfte med forskningen, information om intervjuerna både gällande innehåll och dess utförande (ex, inspelning), information om frivillighet, information om var uppsatsen kommer att publiceras samt att deltagarnas svar kommer att anonymiseras med hjälp av fingerade namn. Genom att avidentifiera deltagarna och dess svar samt att radera inspelningarna efter transkriberingen uppfylls konfidentialitetskravet. Deltagarna ges möjlighet att få konfidentialitets- och nyttjandekravet bekräftat genom att vid publiceringen kunna se att uppgifterna avidentifierats och endast använts i studiens syfte.

6. Resultat & Analys

Följande avsnitt där resultat och analys presenteras är indelat i tre teman/rubriker, *socialtjänstens bristande riktlinjer och kännedom kring 6:7 SoL*, *socialsekreterarens omöjliga uppdrag* och *föräldrarnas kris över förlusten av sitt barn*. Under vardera teman/rubrik presenteras empirin först följt av koppling till vald teori och/eller tidigare forskning. Därpå följs ytterligare resonemang från vår studies empiri som vävs samman med tidigare presenterad empiri och koppling till teori och/eller tidigare forskning. Detta i syfte att belysa de nyanseringar och varierande resonemang som socialsekreterare uppger och som bör förstås sammanhängande. Citat från socialsekreterare uppges då socialsekreterares resonemang bedöms poängtera viktiga poänger. De tre valda teman/rubriker följs inte av underrubriker då socialsekreterares resonemang bör förstås sammanhängande under vardera teman/rubrik. Dessa tre teman följer den struktur som framkommit under kodningsarbetet av intervjuerna, samt synliggörs i problemformulering och kunskapsläge

Socialsekreterare benämns med fiktiva namn, snarare än att ständigt benämna samtliga som "socialsekreterare", vilket syftar till att synliggöra den enskilde individens resonemang vilket vi upplever gör texten mer levande. Då studien syftar till att undersöka hur enskilda socialsekreterare resonerar kring ämnet, blir det för oss givet att uppmärksamma deras unika resonemang snarare än att klumpa ihop dem tillsammans. Användningen av fiktiva namn används främst vid tillfällen där en av deltagarnas svar avviker från övrigas och exemplifierar en viktig poäng.

6.1 Socialtjänstens bristande riktlinjer och kännedom kring 6:7 SoL

Det finns skillnader i hur socialsekreterare i studien resonerar kring tydligheten i organisationens struktur gällande hur stöd till föräldrar utformas. Fyra socialsekreterare beskriver att det är självklart och underförstått att det är föräldrarnas behov av stöd som utreds under en LVU-process. Samtidigt uppger tre socialsekreterare att de inte har kännedom kring lagstödet 6:7 i SoL (SFS 2001:453) som beskriver att föräldrar “ska erbjudas råd, stöd och annan hjälp när barnet placeras”. De beskriver även att de inte vet om det finns några riktlinjer inom socialtjänsten gällande 6:7 SoL. Nedan följer citat som exemplifierar ovanstående:

Ehm.. ingenting kanske... jag har inte hört någonting från ledningen om det. Vi har inga riktlinjer, vi har ingen särskild mall att gå efter. (Nina)

Det är uppenbart att socialsekreterarna arbetar utifrån lagstiftning och därför problematiskt att verksamma socialsekreterare inte har kännedom om lagstödet 6:7 i SoL (SFS 2001:453) som ligger till grund för det arbetet som de ska utföra. I SOU 2015:71 framgår att det finns oklarheter inom socialtjänsten om och vem som ska lämna stöd till föräldrar. Det betonas att lagstiftningen och formuleringen “råd, stöd och annan hjälp” är för allmänt hållen. Lindkvist, Bakka och Fivelsdal (2014) resonerar vidare kring hur organisationer kan utforma och uttrycka vad och hur organisationen ska uppfylla sitt syfte (s.47). Begreppet *formell struktur* syftar till att beskriva utåt sett det som organisationen ska uppnå. Den formella strukturen kan bestå av lagstiftningen, riktlinjer och vilka mål som ska uppnås (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2014; Gibson et. al 2012). Även om 6:7 SoL (SFS 2001:453) ingår i socialtjänstens uppdrag i form av nedskrivna lagstiftning har fortfarande inte samtliga socialsekreterare kännedom kring lagstödet. Samtliga socialsekreterare beskriver i studien att socialtjänsten inte har några riktlinjer kring hur stöd ska ges till föräldrar vars barn omhändertagits enligt LVU samt vem som ska bistå med stödet.

Ponnert (2007) resonerar kring socialtjänstlagen och beskriver att den är utformad som en ramlag, vilket innebär att de som arbetar utifrån lagen ges större utrymme till att utforma hur lagstödet ska uppfyllas (s.189). Utifrån socialsekreterares resonemang gällande att det inte finns några riktlinjer avseende hur stödet ska utformas inom socialtjänsten kan det förstås som att socialtjänsten inte har utformat ett tillvägagångssätt som är uttalat inom hela organisationen. Samtliga socialsekreterare beskriver att stödet till föräldrar utformas utifrån den ansvariga socialsekreteraren samt det arbetsteam socialsekreteraren arbetar nära. Lindkvist, Bakka och Fivelsdal (2014) beskriver att en informell struktur utformas inom organisationer när den

formella strukturen inte kan täcka alla behov som organisationen är i behov av att uppfylla (s.47). En informell struktur kan då täcka upp för bristande riktlinjer inom den formella strukturen i socialtjänsten samt ge verktyg till socialsekreterarna gällande hur de kan agera. Normer upprättas då inom den grupp som arbetar nära varandra i organisationen och tillsammans skapar de regler och förhållningssätt gällande hur stöd till föräldrar ska utformas (ibid). Petra exempelvis beskriver en "inre checklista" och att Petra "läser av och känner av" personen hon har framför sig. Utifrån deras resonemang har vi inte fått någon ytterligare insikt i vilken metod eller kunskap som utformar arbetet med stöd till föräldrar.

Sen är det ju inte så att alla föräldrar blir erbjudna det, alltså klart, vill man ha det så tänker jag att...då får man det säkert. Men det är inte så att det per automatik, att okej nu har vi en LVU- process igång, då ska föräldrarna ha det här. (Gabriella)

Ovanstående citat är ett exempel på hur socialsekreterare resonerar kring att alla föräldrar inte blir erbjudna stöd när barnen placeras enligt LVU. Detta trots att den formella strukturen inom socialtjänsten innefattas av lagstöd 6:7 i SoL (SFS 2001:453) som säger att *alla* föräldrar ska erbjudas stöd. Detta överensstämmer med statens offentliga utredning SOU 2015:71 som uppger att brist på riktlinjer bidrar till att alla föräldrar inte blir erbjudna stöd (s.562). Det är vidare ett exempel på det glapp som Meyer & Rowan (1977) menar finns mellan den informella och formella strukturen inom organisationen (s.342). Att det finns ett lagstöd som betonar föräldrars rätt till stöd bidrar till att upprätthålla en bild av att föräldrarna faktiskt får detta stöd. Dock visar resultatet från denna studie att inte alla föräldrar erbjuds det stöd som de enligt lag har rätt till. Den formella strukturen överensstämmer således inte med det praktiska arbetet som sker i organisationen.

Lindkvist, Fivelsdal och Bakka (2014) menar att risken med att det inte finns en formell struktur som sätter tydliga riktlinjer är att människor bildar en egen informell struktur som kan riskera att motverka eller förvränga den formella strukturen (s.48). SOU 2015:71 beskriver att 6:7 i SoL (SFS 2001:453) är för allmänt hållen vilket även riskerar att det finns oklarheter kring vem som ansvarar över att föräldrar får stöd inom socialtjänsten (s.562). Utifrån detta går det att förstå varför en informell struktur skapats för att komplettera hur bedömning av stöd till föräldrar ska utformas.

Den informella strukturen som skapats resulterar i att alla föräldrar inte blir erbjudna stöd per automatik utan det är snarare olika normer bland socialsekreterarna som avgör vilka som ska erbjudas stöd. Två socialsekreterare uppger dock att det enbart finns positiva aspekter av avsaknaden av riktlinjer gällande hur stöd ska utformas till föräldrar eftersom varje individ då får sina behov tillgodosedda. Lena exempelvis säger sig arbeta tillsammans med arbetsteamet och chef och är därför inte i behov av riktlinjer.

Ponnert (2007) beskriver att syftet med att socialtjänstlagen är utformat som en ramlag är att varje enskild individs behov ska kunna uppfyllas (s.189). Resonemanget liknas vid två socialsekreterares resonemang att riktlinjer riskerar att socialsekreterare bortser från det individuella behovet hos föräldrar. SOU 2015:71 överensstämmer inte med två socialsekreterare och Ponnerts (2007) resonemang, att bristen på riktlinjer tenderar att tillgodose individens behov (s.562). Snarare beskrivs bristen på riktlinjer resultera i att inte tillgodose individens behov samt bidra till oklarheter gällande vem eller vilka som är ansvariga inom socialtjänsten att erbjuda stöd. Majoriteten av socialsekreterarna i vår studie är istället överensstämmande med SOU 2015:71 och uppger att bristande riktlinjer bidrar till ett otydligt uppdrag kring hur stöd ska utformas till föräldrarna. Socialsekreterarna menar att det finns behov av tydligare riktlinjer framförallt kring LVU som baseras på ungdomens beteende då föräldrar ofta bortses i processen och därför inte blir erbjudna stöd. Vidare påtalas att riktlinjer kring utformning av stöd hade minskat risken att föräldrarna inte får stöd.

[...] dels att man har det inbyggt i strukturen, att vi har möten varje vecka [...] Men också att man i korridoren, att man bara går in till en kollega, ”får jag bara fråga dig en sak”, eller ”jag behöver bolla detta med dig, tänker jag rätt?” (Gabriella)

Ovanstående citat är ett exempel på socialsekreterares resonemang gällande betydelsen av att få stöd från chef och kollegor i sitt arbete. Dessa olika former av stöd kan analyseras utifrån organisationsteorin centrala begrepp kring den formella och informella strukturen (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2014). Socialsekreterare i vår studie beskriver att de har teamträffar och andra former av möten varje vecka där de ges utrymme till att få råd och stöd av chef och kollegor. Gabriellas exempel beskriver hur detta är inbyggt i strukturen vilket kan tolkas som ett stöd av mer formell karaktär. Även den externa handledning som flera intervjupersoner tar upp kan ses som ett formellt stöd. Däremot kan den stöttning som socialsekreterare nämner sker i korridoren beskrivas vara av en mer informell karaktär. Nina exempelvis säger sig arbeta utifrån hur sina

erfarna kollegor gör. Lindkvist, Bakka och Fivelsdal (2014) beskriver att gruppen har betydelse för individen då gruppen bidrar till gemenskap, trygghet och acceptans (s.107). Om individen inte antar gruppens normer finns risk för utanförskap, vilket kan bidra till en delvis förståelse för socialsekreterarnas beskrivning av gruppens betydelse (ibid). Att samtliga intervjupersoner lägger stor vikt vid stöd av kollegor och chefer kan även utifrån vår studie delvis förklaras av bristande riktlinjer. Den informella stödstrukturen i form av erfarna kollegor, täcker upp och kompenserar för det som den formella strukturen brister i, dvs tydliga riktlinjer (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2014, s.47).

Socialsekreterares beskrivning kring behov av bekräftelse från kollegor, kan även förstås utifrån Heidegrens (2009) teori om erkännande. I teorin beskrivs två motsatta begrepp, att bli erkänd eller att bli missaktad (Heidegren 2009, s.7f). Stödet från kollegorna kan utifrån teorin handla om att få erkännande om agerandet varit rätt, vilket socialsekreterarna inte upplevs få i mötet med föräldrarna. I mötet med föräldrarna handlar det snarare om det motsatta, där socialsekreterarna kan bli ifrågasatta över deras beslut vilket mer kan liknas vid missaktning. Detta överensstämmer med Ponnert (2007) som uppger att socialsekreterarna känner en bristande förståelse från omvärlden kring arbetets komplexitet (s.172). Istället är det kollegorna som har förståelse för det arbetet som utförs vilket skapar en stark yrkesgemenskap. Socialsekreterarnas betoning på att hjälpas åt är ett tydligt exempel på detta.

6.2 Socialsekreterarens omöjliga uppdrag

Det är klart att man kan utmana sig och liksom vrida sig själv dubbel. Det gör vi jättemånga gånger i vårt jobb som socionomer. Att vara den som ska stå för barnets röst och samtidigt bemöta den här föräldern... Det säger sig själv att det är svårt för samma person att göra det.
(Petra)

Socialsekreterare i vår studie belyser uppdragets komplexitet. Att balansera barnperspektivet och föräldraperspektivet beskrivs vara ett stundtals omöjligt uppdrag. Petra exempelvis beskriver hur uppdraget ibland kräver att socialsekreteraren tar ställning mellan dessa två perspektiv och att valet då landar på barnet i fråga. Att ta ställning för barnet i första hand är något som genomsyrar samtliga socialsekreterares resonemang. Det centrala fokuset på barnet kan analyseras utifrån Schofield's studie (2011) som beskriver att socialsekreterarens roll i förhållande till barnet är tydligt utifrån att det klagas i lagstiftningen (s.76). Socialsekreterare uttrycker liknande svar i

intervjun och poängterar att det är tydligt uttryckt i lagtext vad de ska jobba för och vad uppdraget innebär, vilket är att vara till barns skydd. Att ta ställning för barnet blir således en naturlig följd om man ser till lagstiftningen. Som poängteras i tidigare analysavsnitt saknas tydliga riktlinjer som konkretiserar socialsekreterarnas roll och ansvar i förhållande till föräldrarna och dess behov av stöd. Dessutom har inte alla socialsekreterare kännedom kring lagstöd 6:7 i SoL (SFS 2001:453). Att ta ställning för föräldrarna blir således inte ett lika självklart uppdrag. Heidegren (2009) beskriver att erkännande yttrar sig i form av attityder och handlingar (s.7ff). Utifrån socialsekreterarnas resonemang förstår vi det som att olika paragrafer i socialtjänstlagen (SFS 2001:453) erkänns vara av större vikt i socialsekreterarens yrkesroll. Barnets bästa 1:2 i SoL fördes på tal flertalet gånger i samtliga intervjuer samtidigt som 6:7 SoL fick introduceras till några av socialsekreterarna under intervjuernas gång. Detta tyder på att det inte talas om detta lagstöd i samma utsträckning som barnets bästa och således inte prioriteras i lika hög grad.

Socialsekreterares beskrivning av att behöva ta ställning mellan barn och föräldrar nyanseras i studien av exempelvis Petra i form av resonemang som betonar att det inte behöver handla om att antingen välja barnet *eller* föräldrarnas perspektiv. Arbetet med barnen och föräldrarna beskrivs gå hand i hand. Socialsekreterare betonar vikten av att lägga tid och energi på att se till att kontakten med föräldrarna fungerar väl. Vidare beskrivs hur detta sedan påverkar barnet på ett positivt sätt och att det på så sätt går att "sitta på två stolar" ibland. Nedanstående citat beskriver resonemanget:

Att tänka på barnets bästa *kräver* att vi tänker på föräldrarnas bästa. (Petra)

Ovanstående resonemang överensstämmer inte med Schofield's studie (2011), där det ifrågasätts hur socialsekreterarna, vars primära syfte är att säkra barnets bästa, kan spendera majoriteten av sin tid till att hantera föräldrarnas känslor av sorg och ilska (s.76). Utifrån socialsekreterarna i vår studie handlar engagemanget i föräldrarna i grunden om barnets bästa. Att lägga tid och energi på föräldrarna innebär således inte att socialsekreterare tar tid från barnet och inte har barnets bästa i åtanke, utan snarare tvärtom då det visar sig att barnen gynnas i längden av att föräldrarna får stöd.

Socialsekreterarna är överensstämmande om att arbetet innefattas av ett komplext uppdrag samt att barnets bästa är utgångspunkten. Vidare är de överens om att barnets bästa i många fall uppnås av att ha föräldrarnas bästa i åtanke, men att socialsekreterarnas tvingas bortprioritera

föräldrarnas behov av stöd. Statens offentliga utredning (SOU 2015:71) visar att socialtjänstens stöd till föräldrar är i behov av att förbättras eftersom barnet påverkas av utformningen av föräldrarnas stöd (s.562). Barnets påverkan beskrivs bestå i att barnet riskerar att hamna i en lojalitetskonflikt mellan socialtjänst, familjehemmet och föräldrarna om det inte finns ett gott samarbete mellan parterna. Petra exempelvis uppger bland annat att barnen oftast har en fortsatt kontakt och umgänge med föräldrarnas trots ett tvångsomhändertagande. SOU 2015:71 belyser vikten av att föräldrarna får stöd oavsett om barnet förväntas flytta hem till föräldrarna eller ej (s.541ff). Detta eftersom stödet syftar till att förbättra relationen mellan barn och förälder vilket således påverkar barnets bästa. Vidare beskriver exempelvis Petra att det finns en "gammal skola" kvar som tänker att barnet har det bra så länge det inte är kvar hos sina föräldrar som till exempel missbrukar. Socialsekreterare belyser att det är av vikt att föräldern får stöd kring att uttrycka och bearbeta känslor som sorg och oro så att barnet inte riskerar bära föräldrarnas känslor.

...att vara en stödfunktion och att ha samtal med föräldrarna utifrån att det är jobbigt för dem, det tänker jag inte är mitt uppdrag. (Hanna)

Hanna avviker från övriga intervjupersoner i definitionen av sitt uppdrag gällande stöd till föräldrar då Hanna beskriver sin roll som tydligt definierad. Uppdraget handlar om att göra bedömningar, ge information till föräldrar samt identifiera och erbjuda stöd vid behov. Stödet som sedan erbjuds ska tillgodose av kommunens öppenvård, inte av Hanna. Beskrivningen skiljer sig från socialsekreterarna i Schofield's studie (2011) som vittnar om att det inte finns någon tydlighet i hur de ska fördela sitt arbete och sin roll, bland annat gentemot föräldrarna (s.87). Vidare beskriver Hanna att tydligheten i uppdraget handlar om att stöd till föräldrar ska kunna påverka barnet. Vid bedömning av att stödet inte kommer påverka barnet hänvisas föräldern till att ansöka om stöd via vuxenheten på socialtjänsten. Hannas resonemang är överensstämmande med Socialstyrelsen (2019) som menar att barnets behov är det centrala samtidigt som föräldrarnas behov kan vara aktuellt att utreda.

Bristen på formella riktlinjer resulterar i att det endast är den individuella socialsekreterarens bedömning som avgör om stödet till föräldern kommer påverka barnet. Utifrån Heidegren (2009) kan resonemanget förklaras utifrån att vissa av föräldrarnas behov av stöd inte erkänns vara av vikt för barnets bästa (s.7ff). Av vår empiri framgår inte vilka dessa är. Övriga socialsekreterare beskriver, till skillnad från Hanna, att deras roll innefattar att stödja föräldrarna men de har svårt

att definiera sin roll lika tydligt. Nina exempelvis beskriver en upplevelse av att förväntas vara föräldrarnas känslomässiga stöttepelare.

Jag ska inte behöva vara föräldrarnas psykolog. Det ska inte behöva ingå i mitt uppdrag. Jag ska bara behöva fokusera på vad som behöver ändras för att barnet ska kunna flytta hem.
(Nina)

Vidare beskriver socialsekreterarna ett behov av att bistå med detta stöd trots att det inte bör ingå i yrkesrollens uppdrag, då de upplever att det inte är någon annan som tillgodoser föräldrarnas behov av känslomässigt stöd i processen. De beskriver att den utredande och beslutsfattande socialsekreteraren inte bör ha ett uppdrag i att stödja föräldrarna. Spånberger Weitz (2016) belyser likvärdigt att det kan vara problematiskt att beslutsfattande socialsekreterare som utreder och bedömer barnets situation samtidigt ska vara en stödjande funktion till föräldern (s.65). Samtidigt betonar socialsekreterare i motsats till Spånberger Weitz (2016) forskning att det finns en vinning med att vara den person som såväl bistår med det emotionella stödet till föräldrarna och har den beslutsfattande rollen (s.65). För att relationen ska fungera och arbetet mot ett samtycke och frivillighet till behövliga insatser, går det inte att endast förmedla myndighetsbeslut och vara "fyrkantig" beskriver Claudia.

Av resultaten framgår att socialsekreterare i vår studie definierar sitt uppdrag och sitt ansvar gällande stöd till föräldrarna olika. Hanna och resterande socialsekreterarna i vår studie kan beskrivas som varandras motpoler i avseende av hur de definierar sitt uppdrag. Det framgår att arbetet varierar från kommun till kommun gällande hur stöd till föräldrar ska tillgodoses och utformas. Tydligheten i uppdraget kan utifrån vår studie tolkas som ett undantag snarare än en regel, då endast en av intervjupersonerna upplevde att uppdraget var tydligt. För att återkoppla till tidigare analysavsnitt gällande organisationen, kan de bristande riktlinjerna i den formella strukturen och den diffusa formuleringen av socialsekreterarnas uppdrag i förhållande till föräldrarna, bidra till denna otydlighet (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal 2014). SOU 2015:71 (s.562) resonerar om att en ramlag som socialtjänstlagen kan bidra till oklarheter kring vem eller vilka som bär ansvar över stöd till föräldrar, kan även förklara socialsekreterarnas upplevelse av att uppdraget är otydligt.

I ett drömscenario tycker jag att föräldern skulle ha sin egen handläggare...eller i var fall en egen kontaktperson på socialtjänsten...att det skulle finnas någon som särskilt fokuserar på det. (Petra)

Samtliga socialsekreterare i vår studie uppger att det skulle vara positivt om föräldrar hade fått möjlighet till en egen stödperson eftersom föräldrarnas nuvarande stöd av den beslutsfattande socialsekreteraren inte tillgodoser deras behov. De flesta uppger att det inte är så i dagsläget. Två socialsekreterare däremot beskriver att det finns möjlighet att erbjuda föräldrar en egen stödperson om föräldrarna uppger sig vara i behov. Möjligheten motiveras av att en liten kommun kan vara flexibla vid behov. Vidare beskrivs att teoretiskt skulle föräldrar kunna erbjudas en egen stödperson vilket inte skett i praktiken. Detta för att de föräldrar som erbjudits att samtala med en stödperson har avböjt. En socialsekreterare uppger att en kurator verksam inom socialtjänsten hade varit en bra insats för föräldrar.

Föräldrarnas behov av ett eget samtalsstöd kan förstås utifrån kristeorins betoning på att den krisdrabbade är i behov av att styra samtalen efter behov (Persson 1995, s.47). Den krisdrabbade är i behov av att individuellt ges möjlighet att sätta ord på den krisutlösande händelsen. Detta beskrivs vara ett led i att en krisdrabbade ska kunna börja bearbeta händelsen för att sedan så småningom längre fram nå en förändring kring situationen. Kristeorin styrker socialsekreterarnas resonemang om att föräldrar är i behov av en socialsekreterare som inte är beslutsfattande och delas tillsammans med barnet, och därför inte kan finnas för föräldern utifrån föräldrarnas intresse och behov. Det blir således svårt för den beslutsfattande socialsekreteraren att både stödja barnet och föräldern eftersom socialsekreterarna då styr samtalen med föräldrarna i riktning mot barnets intresse.

Vidare betonar socialsekreterarna att det är av vikt att ett samtalsstöd arbetar inom socialtjänsten eftersom det då inte finns sekretessbrytande bestämmelser mellan ett samtalsstöd och den utredande socialsekreteraren. Kännedom kring juridiken och LVU-processen är även av vikt. En socialsekreterare menar att psykiatri och sjukvården inte är rätt stödperson för föräldrar utifrån bland annat aspekter som sekretess och juridiken bakom LVU-processen. Socialsekreterarnas resonemang kan förstås utifrån Persson (1995) som menar att en kris inte ska förstås som en sjukdom och ett fall för psykiatri (s.33). Istället beskriver Persson (1995) en krisreaktion som en "normalpsykologisk" reaktion på en traumatisk händelse (s.33). Det beskrivs vidare att det är av stor vikt att undvika att sjuklig-göra krisen genom att hänvisa till psykiatri eftersom den

krisdrabbade ofta har en rädsla om att bli ifrågasatt som tokig på grund av känsloreaktioner som uppkommer av en krisreaktion. Genom att hänvisa till psykiatrin finns en risk att dessa känslor bekräftas hos den krisdrabbade vilket leder till negativa effekter. Vidare beskriver att kristeorin menar att det finns en förförståelse om att det endast är specialister och välutbildade människor som kan möta krisdrabbade människor, vilket inte överensstämmer med verkligheten. Det är andra erfarenheter i livet som avgör att människor kan bemöta krisdrabbade med värme och inlevelse (Persson 1995, s.33).

[...] fokus är ju på barnet och på vad som ska ske, rent lagmässigt [...] och det är ju en hel del pappersarbete som socialsekreterarna gör, speciellt i en LVU process. Så krisbearbetningssamtal är ju inte överst på listan där [...] Sen så kommer föräldrarna lite i andra hand faktiskt efter det. (Gabriella)

Samtliga socialsekreterare berör på ett eller annat sätt den administrativa delen av sitt arbete i intervjuerna. Exempelvis Nathalie beskriver hur införandet av en egen socialsekreterare till barn som är placerade bidrog till att socialsekreteraren inte behövde ha utredningsansvaret, driva LVU-processen och samtidigt vara den som skulle finnas där. Samtidigt visar vår studie att socialsekreterarna trots allt har mycket administrativa inslag i sitt arbete, i form av att göra bedömningar och föra dokumentation. Socialsekreterarna betonar att de administrativa arbetsuppgifterna tar ett stort utrymme, framförallt vid omedelbara omhändertagande av barn. Vidare beskrivs att det är lätt hänt att fokusera på allt pappersarbete och det praktiska som måste göras, vilket i sin tur resulterar i att stöd till föräldrar hamnar i bakgrunden. De administrativa uppgifterna parallellt med en upplevd tidspress resulterar i en bristande möjlighet till att kunna jobba på relationen med föräldrarna.

Socialsekreterarnas resonemang överensstämmer med Lindahl och Bruhns studie (2018) som belyser att de administrativa arbetsuppgifterna i många fall prioriteras högst i detta arbete (s.336). I studien nämns vidare hur socialsekreterarna upplever att det är viktigt att prioritera arbetet med att bygga relationer till klienterna. Det finns skillnader hur socialsekreterarna i vår studie resonerar kring hur stor vikt de anser ska läggas vid att arbeta med föräldrarna. Gabriella exempelvis beskriver att föräldrarna kommer i andra hand och att fokus snarare ligger på pappersarbete och på barnet medan Claudia menar att det stora jobbet ligger i att arbeta tillsammans med föräldrarna. Claudia beskriver sig i början av sitt arbete haft en bild av att arbetet inkluderar av barn och unga i högre utsträckning än vad det gör i verkligheten. Utifrån socialsekreterarnas resonemang går det

enligt oss att förstå varför en stor del av socialsekreterarnas arbetstid ofrivilligt går åt till att dokumentera och att föräldrarna och deras behov av stöd inte hamnar lika högt upp på prioritetsslistan. Utredningens betydelse framgår även i Lindahl och Bruhns studie (2018) då BBIC nämns som ett exempel på det dokument som socialsekreterarna lägger mycket tid till att arbeta med (s.336).

Socialsekreterarna beskriver sitt arbete i förhållande till föräldrarna och även om tre av socialsekreterarna inte har specifik kunskap om lagstödet 6:7 i SoL (SFS 2001:453) bedriver alla socialsekreterare något sorts arbete med föräldrarna. 6:7 SoL och dess beskrivning om att föräldrarna ska lämnas "råd, stöd och annan hjälp" definieras främst av socialsekreterarna i form av att lämna föräldrarna information om LVU-processen och barnets mående och händelser i barnets liv under placering. Att "råd, stöd och annan hjälp" är allmänt hållen enligt SOU 2015:71, resulterar i fria tolkningar av vad detta lagstöd innebär (s.562). Socialsekreterarna anser därför, utifrån sin tolkning av lagstödet, att föräldrar i många fall får det stöd som de enligt lag har rätt till. Eftersom "råd, stöd och annan hjälp" och dess innebörd inte specificerats går det inte att påtala att socialsekreterare inte erbjuder något som helst stöd enligt 6:7 SoL (SFS 2001:453). Problematiken handlar snarare om att socialsekreterarna uppger att de former av "råd, stöd och annan hjälp" som föräldrar erhåller inte är tillräckligt för att tillgodose föräldrarnas behov.

Socialsekreterarna skildrar arbetsuppgifter och stödinsatser som inte syftar till att stödja föräldrarna i dess känslomässiga påverkan av barnets placering. Socialsekreterarna beskriver hur föräldrarna saknar insikt kring problematiken som är orsaken till att barnet tvångsomhändertas. De menar att stödet i första hand bör utformas utifrån sjukdomsinsikt och därefter ett förändringsarbete gällande föräldraförmågan. Att informera och arbeta med att föräldrarna ska få insikt kring sin problematik beskrivs vara en avgörande del av det stöd som erbjuds till föräldrarna. Socialsekreterares bild av vilket stöd som är viktigt för föräldrarna överensstämmer inte med vad kristeorin och tidigare forskning belyser som viktiga stödinsatser. I Höjers studie (2007, s.67) efterlyser deltagarna ett ökat emotionellt stöd samtidigt som kristeorin (Persson 1995, s.45) betonar vikten av att den krisdrabbade ges möjlighet till att bearbeta sin kris med hjälp av att samtala om den. Detta synliggör återigen socialsekreterarnas resonemang om att föräldrarnas behov av stöd inte kan tillgodoses.

6.4. Föräldrarnas kris över förlusten av sitt barn

[...] föräldrarna blir väldigt upprörda många gånger och ledsna, svårt att hantera sina känslor generellt. Det blir så mycket, väldigt mycket uppe i affekt. (Nina)

Trots att socialsekreterarna beskriver att det känslomässiga stödet för föräldrarna inte är prioriterat uppger samtliga intervjupersoner att föräldrarna går igenom många olika känslor då deras barn omhändertas. Sorg och ilska beskrivs som två vanligt förekommande känslor som föräldrarna upplever i situationen. Gabriella exempelvis beskriver att det inledningsvis är mycket motsättningar och konfliktfyllt samt att föräldrarna ifrågasätter beslutet i stor utsträckning. Flera av socialsekreterarna beskriver att det är vanligt att föräldrarna vill överklaga beslutet om LVU (SFS 1990:52). Föräldrarnas reaktioner kan förstås utifrån kristeorin (Persson 1995), som betonar att det är vanligt att försvarsmekanismer inträder vid reaktionsfasen i en krissituation (s.157). Petra beskriver hur överklagandet grundas i att föräldrarna saknar insikt och att de inte kan acceptera att barnens omhändertagande handlar om deras eget beteende.

Man har gått och tagit ett barn från någon förälder och sagt att ”du duger inte som förälder”, så att jag tror [...] att människor är kränkta. (Petra)

Utifrån ovanstående citat går det att förstå att föräldrarna inte upplever ett erkännande som förälder. Följderna av ett bristande erkännande beskrivs enligt teorin vara raseri och besvikelse (Heidegren 2009, s.7ff) vilket stämmer överens med de reaktioner som socialsekreterare beskriver att föräldrarna har. Vidare beskrivs hur klienter inom socialt arbete ofta tenderar att känna sig missaktade och att de kontinuerligt tvingas bli påmind om sina brister. Socialsekreterarnas beskrivelse av hur socialsekreterare genom tvångsingripande diskvalificerar föräldrarna överensstämmer med Höjers studie (2007) där föräldrar beskriver hur de känner sig underkända som föräldrar och att de får en stämpel av att vara en dålig förälder (s.67).

Däremot beskriver majoriteten av intervjupersonerna att föräldrarnas reaktioner skiljer sig beroende på om barnet omhändertas enligt 2 § eller 3 § i LVU (SFS 1990:52). Gabriella exempelvis beskriver hur föräldrarna inte känner sig lika kritiserade eller ifrågasatta när ungdomen omhändertas till följd av sitt eget beteende enligt tredje paragrafen. Då är fokus på ungdomen och dess problematik snarare än föräldrarnas brister. I dessa fall beskriver socialsekreterare hur föräldrarna många gånger tenderar att vara hjälpsökande och

samarbetsvilliga. När barn omhändertas utifrån föräldrarnas brister enligt andra paragrafen, beskriver socialsekreterare hur samarbetet och relationen med socialtjänsten fungerar sämre till följd av att föräldrarna känner sig kritiserade och ifrågasatta. Återigen, handlar det om upplevelsen av erkännande och dess motsatta – missaktning (Heidegren 2009). Föräldrarna känner missaktning i större utsträckning i de fall där barnet omhändertas till följd av föräldrarnas brister. Samtidigt beskriver socialsekreterare hur det tenderar att läggas för mycket fokus på ungdomen vid paragraf två ärenden. Det beskrivs vidare att socialsekreterare glömmer bort att föräldrarna kan vara en bidragande/bakomliggande orsak till ungdomens beteende. Socialsekreterare lägger därför stor vikt vid att arbeta med hela familjen även i de fall där ungdomen placeras utifrån sitt eget beteende.

Men sen när man väl står där den dagen och att ditt barn liksom ska flytta hemifrån, tio år innan man tänkt...det är klart att det blir jättekonstigt och liksom att...att man inte ska träffa sitt barn varje dag och ha dem hemma. Det tror jag ändå är en kris för föräldrarna. (Gabriella)

Det var ingen av socialsekreterarna som ansåg att det inte var en kris för föräldrar att få sitt barn omhändertaget. Ovanstående citat överensstämmer med Cullbergs kristeori (1992) som betonar att människan kan förlora en viktig del av sin samhörighet genom att krisen utlöses av en förlust. Det finns skillnader i hur krisbegreppet togs upp under intervjuernas gång. I fyra av sju fall tog socialsekreterare själva upp att föräldrar drabbas av en kris medan i övriga tre fall ställdes frågan till intervjupersonerna en bit in i intervjun. Anledningen till att frågan inte ställdes inledningsvis i intervjuerna är för att syftet var att se hur socialsekreterare resonerar kring föräldrarnas situation utan att bli styrda i en viss riktning. Syftet var även att få en indikation på huruvida man talar om föräldrarnas situation i termer av kris inom organisationen. Nedanstående citat är ett svar på frågan kring om man talar om krisbegreppet inom organisationen

Ja men det tänker jag.... det gör vi nog. Det är ju svåra situationer som vi hanterar. Sen är det klart, risken är ju att man...om man gör det väldigt mycket hela tiden liksom, att man blir lite van vid det också. [...] Men...absolut så tycker jag att vi är medvetna om att det är stora ingrepp vi gör och att det påverkar barn, föräldrar och familjen väldigt mycket liksom. (Gabriella)

Medvetenheten kring att tvångsomhändertagande är ett stort ingrepp framträder tydligt i samtliga intervjupersoners svar, däremot upplevs det inte lika tydligt kring hur och när man benämner det

som en kris. Två av intervjupersonerna menar att föräldrarna drabbas av en kris främst vid ett omedelbart omhändertagande av deras barn. Ett omedelbart omhändertagande beskrivs som chockartat medan ett omhändertagande enligt 2§ eller 3§ i LVU (SFS 1990:52) beskrivs som en mer ”segdragen” process och att man som förälder därför är mer förberedd på vad som ska ske och inte är i lika stort behov av krisstöd. Cullberg (1992) beskriver hur en kris grundas i en händelse som inte går att hantera samt att det är utom den krisdrabbades kontroll (s.15f). En kris behöver således inte handla om huruvida plötslig en händelse är.

Föräldrarna i Höjers studie (2007) beskriver hur de upplever att socialsekreterare har en bristande förståelse och kunskap kring kris (s.64). Vidare spekulerar föräldrarna i att det bristande stödet grundas i att socialsekreterarna har ett ”strafftänkande” gentemot föräldrarna. Baserat på socialsekreterarnas svar i vår studie bedöms inte det bristande stödet handla om ett ”strafftänkande” utan snarare på en bristande kunskap kring kris som exemplifieras ovan i form av att det inte anses vara en kris om det inte sker plötsligt. Vidare går det att skilja på förståelsen för föräldrarnas situation och kunskapen de har kring kris. Intervjupersonernas svar i denna studie visar på förståelse för vad föräldrarna går igenom, sen hur denna förståelse yttrar sig och upplevs av föräldrarna i mötet med socialsekreterare går inte att svara på utifrån denna studie då vi undersöker från socialsekreterarnas perspektiv. Däremot går det att påtala att det finns en bristande kunskap inom socialtjänsten om vad en kris är och innebär.

Flertal socialsekreterare beskriver att föräldrarnas känslomässiga stöd inte är prioriterat trots att det framkommer att socialsekreterarna beskriver att föräldrarna oftast genomgår en kris med känslomässig påverkan under en LVU-process. Socialsekreterare beskriver att föräldrar skulle kunna erhålla stöd från en familjebehandlare inom öppenvården på socialtjänsten, men uppger att det finns begränsningar då syftet är att föräldern ska få insikt. Vidare beskriver vissa socialsekreterare att det inte helt finns utformat krissamtal via socialtjänsten utan krisdrabbade får ansöka om stöd på andra ställe vid behov. Petra exempelvis menar istället att i teorin skulle det vara möjligt att föräldrar erhåller stöd i att samtala om krisen de genomgår då deras barn blivit fråntaget dem, men att detta inte sker i praktiken.

Är man i kris så kan man ju liksom inte jobba med förändring [...] det är ju lite samma prat om har du inte tak över huvudet och grundläggande behoven tillgodosedda så kan du ju inte tillgodose det andra i heller. (Hanna)

Ovanstående citat kan förstås utifrån Cullbergs (1992) kristeori som menar att krisdrabbade är i behov av att bearbeta sina känslor för att få möjlighet till förändring och utveckling i sitt liv (s.157). Krisdrabbade som inte får möjlighet att få stöd i att samtala och bearbeta den krisutlösta händelsen riskerar att inte komma vidare i livet och kunna se såväl positiva som negativa aspekter av förändringen (ibid). Samtliga socialsekreterare beskriver på olika vis att föräldrarna kan vara i behov av krisstöd eftersom de har hamnat i en kris och i sorg över förlusten av sitt barn. Vidare beskriver exempelvis Nina ett behov av att det kommer in en stödperson som arbetar med krisen föräldrarna hamnat i. Petra instämmer och beskriver ett behov av att det kommer in ett kristeam i anslutning till att barnet tvångsomhändertas.

Utifrån Perssons (1995) resonemang är krisdrabbade i behov av att få samtala och uttrycka sig fritt utifrån sina individuella känslor för att kunna starta en bearbetningsprocess (s.47). Den krisdrabbade kan känna sig övergiven, skamsen och uppleva ångest över att mist kontrollen över sitt liv. Genom att ett krisstöd sätts in kan den krisdrabbade återfå kontrollen genom att få möjlighet att styra sin berättelse och få tillåtelse av stödpersonen att erkänna de känslor som uppkommer (ibid). Krisstöd kan kopplas ihop med behovet av att få bli erkänd som människa. Erkännande benämns som ett grundläggande mänskligt behov (Heidegren 2009, s.7ff). Utifrån kristeorin och erkännande tolkar vi det som att föräldrar får större möjlighet till att arbeta med förändring genom att socialtjänsten utformar en stödperson till föräldrar där föräldrar får möjlighet att bli sedda och erkända oavsett vilka känslor de uttrycker.

7. Slutdiskussion

Syftet med studien är att undersöka hur socialsekreterare inom socialtjänstens avdelningar för barn och familj resonerar om föräldrars behov av stöd i relation till det stöd som föräldrar med LVU-placerade barn ska erhålla enligt 6:7 SoL.

Utifrån vår frågeställning *Hur resonerar socialsekreterarna kring socialtjänstens organisering av stöd till föräldrar enligt 6:7 SoL* framkommer tydligt att alla socialsekreterare i studien inte har kunskap om 6:7 SoL. Till följd av lagstödets diffusa formulering tolkar socialsekreterarna individuellt "råd, stöd och annan hjälp". Utifrån organisationsteorin har vi förstått att socialsekreterarna beskriver socialtjänsten som en organisation där den formella strukturen enbart beskriver att föräldrar ska erbjudas stöd. Den informella strukturen utformar hur stödet ska se ut samt vilka som ska erbjudas stöd. Bristen på riktlinjer resulterar i att socialsekreterarna gör individuella bedömningar gällande vilken förälder som ska erbjudas stöd samt hur stödet ska utformas. Detta resulterar i att alla föräldrar inte erbjuds stöd.

Utifrån vår frågeställning *Hur resonerar socialsekreterare kring sin yrkesroll i förhållande till sitt uppdrag utifrån 6:7 SoL* beskriver socialsekreterarna att deras uppdrag innefattar att såväl ha ett barnperspektiv som ett föräldraperspektiv vilket är problematiskt p.g.a. flertal faktorer. Tidsbrist och fokus på bedömningar nämns som exempel. Framförallt beskrivs det vara problematiskt eller rent av omöjligt att vara en stödjande funktion för föräldrar samtidigt som de besitter en beslutfattande roll.

Utifrån vår frågeställning *Hur resonerar socialsekreterarna kring föräldrars behov av stöd då deras barn omhändertas enligt LVU* framkommer att föräldrar främst anses vara i behov av att erhålla information om LVU-processen och barnets mående. Utifrån såväl socialsekreterarnas resonemang, tidigare forskning och kriteorin täcker inte nuvarande stöd föräldrarnas upplevda behov av stöd. Socialsekreterare beskriver att de flesta föräldrar går igenom en kris när deras barn tvångsomhändertas eftersom det blir en förlust och en sorgereaktion för föräldrarna.

Samtliga socialsekreterare beskriver att stödet till föräldrar är i behov av att utvecklas eftersom socialsekreterarna i likhet med vår tidigare forskning beskriver att föräldrarnas behov av stöd inte kan tillgodoses. Socialsekreterarna är även överensstämmande med tidigare forskning gällande att barnets bästa tillgodoses genom att se till föräldrarnas bästa eftersom barn och

föräldrar ofta har en fortsatt relation och anknytning på ett eller annat sätt trots tvångsomhändertagandet. Socialsekreterarna beskriver att deras uppdrag innefattar att såväl ha ett barnperspektiv som ett föräldraperspektiv. Socialsekreterare beskriver i likhet med tidigare forskning att det är problematiskt att ha en stödjande och beslutsfattande roll.

Vidare beskriver socialsekreterarna att det känslomässiga stödet inte är prioriterat till föräldrarna trots att föräldrarna beskrivs gå igenom en kris p.g.a. förlusten av sitt barn. Socialsekreterarna uppger att det är fokus på ett förändringsarbete hos föräldrarna med grund i orsakerna till att barnet tvångsomhändertagits. Detta menar vi är problematiskt eftersom kristeorin och en utav sju socialsekreterare beskriver att förändring inte är möjligt då människor befinner sig i kris. Vi ställer oss frågande till socialsekreterarnas huvudsakliga fokus på att arbeta med de bakomliggande orsakerna då det inte bedöms vara möjligt att fokusera på att arbeta med de förändringar som krävs samt att uppnå insikt när föräldrarna inte först getts utrymme till att bearbeta den kris det innebär att få sitt barn omhändertaget. Att krisstöd ska prioriteras till föräldrarna kan även motiveras utifrån den tidigare forskning kring obearbetad kris som beskriver hur kriser som inte bearbetas kan resultera i negativa fysiska och psykiska hälsokonsekvenser samt agera som en "språngbräda" för destruktiva val i livet. Då det nämns att föräldrar till placerade barn ofta redan befinner sig i en marginaliserad position i samhället med diverse sociala problem, är det av yttersta vikt att dessa föräldrar och deras behov av stöd inte glöms bort.

Två av socialsekreterarna i studien beskriver en oro över att införa riktlinjer med hänvisning till att det skulle ta bort möjligheten till att göra individuella bedömningar. Riktlinjer som grundas i kristeorin ska inte ersätta individuella bedömningar, då vi värderar socialsekreterarnas erfarenhet och kunskap, utan snarare agera som ett komplement som tydliggör ramarna för arbetet. Införandet av riktlinjer ska inte syfta till att vara strikta regler om hur arbetet ska bedrivas utan snarare vara ett stöd i arbetet som är grundat i kunskap och forskning. Vi menar utifrån kristeorin att socialsekreterares individuella bedömning gällande föräldrars behov av stöd bör utgå från en adekvat grund där metoder som kristeorin tas i beaktning.

Vi menar att det är av vikt att socialtjänsten utformar formella riktlinjer kring kunskap eller en metod, t.ex. kristeori, som styr hur stöd till föräldrar ska uppnås. Detta kan leda till att socialsekreterarnas individuella bedömning matchar föräldrarnas behov av utformning av stöd. Eftersom det inte finns några formella riktlinjer kring hur stödet ska utformas ställer vi oss även

frågande till vilken metod eller teori som är motiveringen och grunden till socialsekreterarnas individuella bedömning avseende vilka som ska erbjudas stöd och hur stödet ska utformas.

Utifrån denna studie går det inte att poängtera att socialtjänsten inte erbjuder något som helst krisstöd till föräldrar. Detta motiveras utifrån att vi endast undersökt sex beslutsfattande socialsekreterare och en enhetschef. Det begränsade urvalet och det faktum att vi inte har undersökt socialsekreterare som arbetar med behandling och stöd inom socialtjänstens öppenvård gör att resultatet därför inte kan generaliseras till hela socialtjänsten. Trots detta är det av vikt att belysa att flera erfarna och beslutsfattande socialsekreterare inte har kännedom om lagstödet 6:7 SoL och att samtliga uppger att föräldrarnas stöd inte kan tillgodoses och är i behov av att utvecklas. De beslutsfattande socialsekreterarna har en maktposition över föräldrarna och det är därför av vikt att beslutsfattande socialsekreterare upplever att de kan erbjuda föräldrar ett adekvat stöd.

Vi är medvetna om att det finns flera komplexa faktorer som styr och påverkar socialsekreterarnas arbete med föräldrar till placerade barn. Behovet av att avgränsa uppsatsen resulterar i att alla aspekter av LVU-processen och arbetet med dessa föräldrar inte behandlas i denna uppsats. Det är nödvändigt att fortsätta undersöka hur socialsekreterare kan arbeta med föräldrar som inte vill ta emot det stöd som erbjuds till dem, vilket är vanligt förekommande enligt socialsekreterarna i denna studie. Med ökad kunskap kring kristeorin inom socialtjänsten kan arbetet och samarbetet med dessa föräldrar möjligtvis utvecklas till det bättre. Av denna anledning är det viktigt att bedriva fortsatta studier kring vilken kunskap och vilka metoder som socialsekreterarnas arbete utgår ifrån samt hur socialsekreterare resonerar kring betydelsen av metod och kunskap i arbetet med krisdrabbade människor.

Avslutningsvis, argumenterar vi för att socialtjänsten inför ett tydligare metodarbete kring hur socialsekreterare ska bemöta, bedöma och behandla människor som drabbats av förluster och förändringar i sitt liv. Vi anser att denna studie kan appliceras på olika typer av förluster och förändringar i människors liv utifrån ett krisperspektiv och kristeorin. Människor som kommer i kontakt med socialtjänsten har problem av diverse karaktär och kan befinna sig i en kris. För att de ska kunna arbeta med att förändra sitt liv krävs att de först ges utrymme till att bearbeta den eventuella kris de befinner sig i.

Referenslista

Bryman, Alan (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje uppl. Malmö: Liber.

Cullberg, Johan (1974) *Det psykiska traumat - om kristeori och krispsykoterapi*. Tredje upplagan. Stockholm: Svenska föreningen för psykisk hälsovård.

Cullberg, Johan (1992) *Kris och utveckling- en psykodynamisk och socialpsykiatrisk studie*. Tredje upplagan. Stockholm: Natur och kultur.

Eriksson-Zetterqvist, Ulla & Ahrne, Göran (2015) *Intervjuer. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.) Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.

Friedman, Russel & James W, John (2003) *Sorgbearbetning - ett handlingsprogram för känslomässig läkning vid dödsfall, separationer och andra förluster*. Stockholm: Svenska institutet för sorgbearbetning.

Gibson, James L, John M. Ivancevich, James H. Donnelly Jr. & Robert Konopaske (2012) *Organizations: Behavior, Structure, Processes*. 14 uppl. New York: McGraw-Hill.

Heidegren, Carl-Göran (2009) *Erkännande*. Första upplagan. Malmö: Liber.

Honneth, Axel (2003) *Erkännande*. Göteborg: Daidalos.

Höjer, Ingrid (2012) *Föräldrar möter social barnavård- att ha sitt barn i familjehem i: Höjer, Ingrid & Sallnäs, Marie & Sjöblom, Yvonne (red) När samhället träder in- barn, föräldrar och social barnavård*. Lund: Studentlitteratur.

Höjer, Ingrid (2007) *Föräldrars röster – hur är det att ha sina barn placerade i fosterhem?* Stockholm: Stiftelsen Allmänna barnhuset 2007:2.

Jönson, Håkan (2010) *Sociala problem som perspektiv: en ansats för forskning & socialt arbete*. Malmö: Liber.

Lindahl, Robert & Bruhn, Anders (2018) Professional dilemmas and occupational constraints in child welfare workers' relationship with children and youth in foster care. *Children and youth services reviews*. 88, 333–340.

Lindkvist, Lars, Bakka Frode, Jörgen & Egil Fivelsdal (2014) *Organisationsteori: struktur, kultur, processer*. Sjätte uppl. Malmö: Liber.

Meyer, John W & Brian Rowan (1977) Institutionalized Organizations: Formal Structure As Myth and Ceremony. *American Journal of Sociology*. 83(2):340-363.

Mitchell, Monique B (2018) No One Acknowledged My Loss and Hurt': Non-death Loss, Grief, and Trauma in Foster Care. *Child & Adolescent Social Work Journal*. 35 (1): 1–9.

Nygren, Lennart (2012) Risken finns, finns nyttan? I: Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica (red) *Etiska dilemman. Forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerup.

Persson, Thore (1995) *Att möta människor i kris - om kristeori och krisbistånd*. Studentlitteratur: Lund.

Ponnert, Lina (2007) *Mellan klient och rättssystem-Tvångsvård av barn och unga ur socialsekreterares perspektiv*. Lund: Lunds universitet, Socialhögskolan.

Rennstam, Jens, David Wästerfors (2015) *Från stoff till studie - om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur AB.

Schofield, Gillian, Bente Moldestad, Ingrid Höjer, Emma Ward, Dag Skildbred, Julie Young & Toril Havik (2011). Managing Loss and a Threatened Identity: Experiences of Parents of Children Growing Up in Foster Care, the Perspectives of their Social Workers and Implications for Practice. *British Journal of Social Work*, 41 (1):74–92.

SFS (1990:52) *Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga*.

SFS (2001:453) *Socialtjänstlag*.

Socialstyrelsen (2009) *Barnets rätt och LVU - Om barnet i rättsprocessen*.
https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2009-126-182_2009126182.pdf Hämtad:2019-11-19.

Socialstyrelsen (2019) *Barn i familjehem- umgänge med föräldrar och andra närstående*. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepointdokument/artikelkatalog/kunskapsstod2019-3-1.pdf> Hämtad: 2019-10-24.

SOU 2015:71. *Barn och ungas rätt vid tvångsvård. Förslag till ny LVU*. Stockholm: Socialdepartementet. <https://www.regeringen.se/49e7fe/contentassets/e77c4c5bd7624980aeb10b0bfe1c23f/barns-och-ungas-ratt-vid-tvangsvard-forslag-till-ny-lvu-sou-2015-71-dela-webb.pdf> Hämtad: 2020-01-22

Spånberger Weitz, Ylva (2016) *Föräldraskap på avstånd - om socialtjänstens stöd till familjehemsplacerade barns föräldrar*. Forskningsrapport 2016:3, Stockholm: FoU Nordväst.

Svt (2018) *Antalet tvångsomhändertagna ökar: "Vi vet inte varför"*. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/antalet-barn-som-omhandertas-med-tvang-okar> Hämtad: 2019-11-12.

Unicef (2019) *Barnkonventionensställning i Sverige*.

<https://unicef.se/projekt/barnkonventionens-stallning-i-sverige> Hämtad: 2019-12-30.

Unicef (2019) *Barnkonventionen*. <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten> Hämtad: 2019-12-30.

Vetenskapsrådet (u.å.) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Bilaga 1. Informationsbrev

Hej!

Vi kontaktar dig i egenskap av att vi är två socionomstudenter som skriver vårt examensarbete på Socialhögskolan i Lund. Vi har valt att skriva om vilket stöd socialtjänsten erbjuder till föräldrar vars barn blivit omhändertagna enligt LVU, *Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga*. Vi är intresserade av att undersöka detta utifrån socialsekreterares perspektiv. Studiens syftar till att undersöka hur socialsekreterare resonerar kring det stöd som socialtjänsten erbjuder till föräldrar vars barn blivit omhändertagna enligt LVU, samt vilket behov av stöd som dessa föräldrar kan tänkas ha. Vi behöver därför komma i kontakt med dig som är socialsekreterare som arbetar med myndighetsutövning inom sektionen barn- och unga och som kan tänka sig medverka i en intervju till denna studie.

Vi kommer att genomföra intervjuer, där Du som socialsekreterare kommer få svara på frågor kring vårt valda ämne. Intervjun kommer ta *cirka* 30-40 minuter att genomföra och kommer att spelas in.

Deltagandet i studien är anonymt. Det inspelade materialet kommer att raderas. Transkribering av inspelningen kommer aidentifieras.

Uppsatsen kommer att publiceras och finnas tillgänglig på Lunds universitets databas, LUP Student Papers. Studien kan mejlas vid intresse.

Vi vill att medverkandet i studien ska vara enkelt för dig och är därför flexibla med tider. Vi kan ta oss till den plats där du befinner dig.

Har du några frågor är du mer än välkommen att kontakta oss eller vår handledare för examensarbetet Helene Hansen. Kontaktuppgifter till oss finner du nedan.

Vänliga hälsningar

Emma Silverberg & Emma Nilsson

Socialhögskolan, Lunds universitet.

Studenters Email: em5753si-s@student.lu.se
em6442ni-s@student.lu.se

Handledares Email:

helene.hansen@soch.lu.se

Härmed intygas att jag tagit del av ovanstående information och samtycker till att delta i studien,

Datum och ort

Namnunderskrift

Namnförtydligande

Bilaga 2. Intervjuguide

Tema 1: Bakgrund och nuvarande arbetsplats

Resonera fritt kring ditt arbete och yrkesroll.

Resonera fritt kring dina erfarenheter.

Eventuella följdfrågor efter intervjuperson fritt resonerat:

- Beskriva ditt arbete i förhållande till din nuvarande arbetsplats.
- Vad tänker du skulle vara viktigt att lyfta fram i ditt arbete gällande föräldrar vars barn blivit omhändertagna med LVU

Tema 2: Resonera kring LVU.

Vad är viktigt för dig att lyfta fram gällande LVU?

Eventuella följdfrågor:

- Resonera kring LVU
- Resonera kring skillnader mellan LVU och SoL.
- Resonera kring föräldrarnas påverkan av en LVU-process.
- Resonera kring orsakerna till LVU i samband med föräldrars behov av stöd. Ex. LVU p.g.a. barnets beteende eller hemmiljön.

Tema 3: Föräldrarnas situation

Resonera fritt kring föräldrarnas situation då barnen omhändertagits med LVU?

Ex. reagerar, hanterar, mående, livssituation (bakgrund, nutid, framtid).

Eventuella följdfrågor efter intervjuperson fritt fått resonera kring stöd för föräldrar:

- Vilket stöd kan ni erbjuda?
- Hur resonerar du kring det stöd som finns att erbjuda föräldrar?
- Vilket behov av stöd anser du att föräldrarna har?
- Vilket syfte har stödet?
- Beskriva processen gällande tillvägagångssätt angående stödet? Ex. hur informerar ni föräldrarna?
- När i processen kring LVU kan föräldrar få stöd? Innan, direkt vid omhändertagande? Hur lång tid efter omhändertagandet?
- Samverkan med andra organisationer?
- Vilka konsekvenser får ett bristande stöd för föräldrarna?
- Vilken betydelse har det stöd föräldrarna får för barnet i fråga?

Tema 4: Krisstöd

Hur skulle du beskriva det som föräldrarna genomgår då deras barn blir omhändertagna enligt LVU?

Tema 5: Föräldrar- och barnperspektiv

Resonera kring föräldraperspektivet och barnperspektivet utifrån LVU.

- Hur prioriteras föräldraperspektivet kontra barnperspektivet?

Tema 6: Lagstöd 6:7 SoL, föräldrar SKA erbjudas råd, stöd och annan hjälp då barn placeras utanför hemmet.

Resonera fritt kring 6:7 SoL.

Eventuella följdfrågor:

- Hur förhåller sig organisationen till 6:7 SoL?
- Insatser kopplade till 6:7 SoL?
- På vilket sätt arbetar du utifrån lagstödet 6:7 SoL?

Tema 7: Sammanfattande diskussion gällande:

Vill du sammanfatta dina resonemang gällande:

- Organisationens riktlinjer kopplat till föräldrar då barn omhändertagits med LVU. (utifrån lagstöd 6:7 SoL)
- Socialsekreterarens yrkesroll kopplat till föräldrar då barn omhändertagits med LVU (utifrån 6:7 SoL)
- Skulle du vilja förändra något kopplat till vilket stöd organisationen kan erbjuda föräldrar? På vilket sätt?